

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 54 No. 245.
1939. október 27. péntek.

Redactor responsabil:
SZ. JAKAB GÉZA

Proprietar: Societatea Anonimă pt. editura ziarului Aradi Közlöny, înreg. în Reg. Publ. Periódice sub No. 10/1—1938. Trb. Arad

Gazdasági vita tört ki Anglia és a szovjet között

Moszkva megengedhetetlennek tartja, hogy a blokáddal megfosszák a semleges államok lakosságát a mindennapi életszükségleti cikkektől — Szovjetbizottság érkezett Berlinbe —

Döntő fázisba jutottak a finn-orsz. tárgyalások

Könyörtelen háború készül Anglia ellen, — írja egybehangzóan az olasz sajtó

Helsinki. A finn bizottság valamennyi tagja visszaérkezett a finn fővárosba. Kijelentették, hogy a bizottság tagjai mintán megkapják az újabb utasításukat, ismét visszatérnek a szovjetfővárosba.

Helsinki. Kallio finn államelnök csütörtökön délelőtt fogadta Paasikivi és Tanner minisztereket Moszkvából való visszatérésük után. A fogadáson jelen volt Kajander államminiszter és Erkko külügyminiszter is. Hír szerint a finn kormány beható vizsgálat alá veszi a moszkvai javaslatokat. A finn küldöttség visszaindulásának időpontját még nem állapították meg.

Oroszországnak területi követeléselei vannak Finnországgal szemben?

Amszterdam. A finn—orsz. tárgyalásokról érdekes cikket közöl a Telegraf című németalföldi lap helsinki munkatársa. Eszerint az oroszok nem támasztanak újabb követeléseket, de viszont elutasítják azt, hogy a finn javaslatokat tárgyalási alapul elfogadják. A helyzetet Helsinkiben súlyosnak látják. Ennek ellenére reménykednek abban, hogy a tárgyalások után lehetőségessé válik a megegyezés. Finn beavatott körökben cáfolják, hogy az oroszok az Åland-szigetek további megerősítésének megszüntetését követelik. A Szovjet csak területi követelésekkel lépett fel és jelenleg éppen ez a legsúlyosabb akadály a tárgyalások folytatásának. Paasikivi és Tanner, a finn küldöttség vezetői még néhány napig Helsinkiben maradnak és tanácskozásokat folytatnak a helyzetről a finn

tette a külügyminiszter, hogy szó sem lehet a semlegességi politika megváltoztatásáról. Finnország békés megoldásra törekszik, de vonakodik attól, hogy életérdekei árán fizesse meg nyugalma. Egyelőre éberem őrködnek a békén és az ország függetlenségén, de ha ez hiábavalónak bizonyul, akkor a helyzet gyorsan megváltozhat.

Vita a kereskedelem jogairól Anglia és a Szovjet között

Moszkva Potemkin helvettes népbiztos ma nyújtotta át a moszkvai angol nagykövetnek a szovjetkormány választását arra a jegyzékre, amelyben az angol kormány intézett még szeptember első felében a Szovjethez. E válasz szerint az angol kormánynak az az egyoldalú eljárása, amellyel jegyzéket állított össze bizonyos árukról, amelyeket dugárúknak jelentett ki, sértik a nemzetközi jog elveit, akadályozzák a semleges államok érdekeit és szétrombolják a nemzetközi kereskedelmet. Az angol kormány egyoldalú nyilatkozata ellentétes az 1909 február 26-iki londoni nyilatkozattal, amelyben felvette a csempész listára a gyapotot a napirt, élelmicikkeket, a textilárut, a kenyeret, búzát, vaját és cukrot. Az angol kormány dugárúnak minősíti mindazokat a cikkeket, amelyek a tömegszükséglet alapját képezik. A szovjetkormány megengedhetetlennek tekinti, hogy a semleges államok lakosságát megfosztják a közönséges élelmiszerektől és hogy az aggodt heteket, asszonyokat és gyermekeket éhhalálnak tegyék ki. A szovjetkormány nem ért egyet ezzel a jegyzékkel és ezért annak tartalmát viszontasítja.

A szovjetkormány válaszával kapcsolatban a Press Association a nemzetközi jog egyik szakértő tekintélyének álláspontját közli le. Eszerint a Szovjet ezen felvetése nem helytálló. Elkövetségi joga van minden hadviselő félnek és bármilyen árucikket dugárúnak jelenthet ki, még a pénzt is. Nincsen olyan szabály, amely tisztán csak a fegyvert és municiót tekinti dugárúnak. A szovjetkormánynak az az álláspontja, hogy a dugárú lista nem egyezik az 1909-es londoni nyilatkozattal, nem tartható fenn, mert ez a nyilatkozat nem vált érvényessé, miután azt egyetlen állam sem ratifikálta.

Gazdasági bizottságot küldött a szovjet Berlinbe

Berlinből jelentik: A DNB távirati ügynökség közlése szerint csütörtökön szovjetbizottság érkezik a német fővárosba. A bizottságot Tevosian nép

Német-litván tárgyalások Memelről

Kaunasból jelentik: A Stefani iroda jelentése szerint Litvánia és Németország között tárgyalások kezdődnek a memeli kikötő 50 évre történő kibérlésére. Szó van ugyanekkor bizonyos hajárkiigazításról is a litvánok javára és ebből a célból litván küldöttség utazik Berlinbe.

Német cáfolatok a londoni rádió címe

Berlinből jelentik: A DNB közli, hogy a londoni rádióba beolvasott hír, mely szerint a berlini apostoli nuncius állítólagos lengyelországi katonai üldözések miatt tiltakozott volna a német kormánynál, nem felel meg a valóságnak. Az apostoli nuncius egyébként már huzamosabb ideje nem jelentkezett a külügyminisztériumban és így ott semmiféle tiltakozó nyilatkozatot nem adhatott át. Hasonlóképpen nélkülöz minden alapot az az angol híresztelés is, amely szerint Rust német népevel, ügyi miniszter utasítást adott volna a katolikus templomok bezárására, vagy ezek megszüntetésére azaz a céllal, hogy német nemzeti egyházat létesítsen. A továbbiakban a DNB foglalkozik az angol propagandaminisztériumnak egy másik hírével is, amely világgá röptette, hogy Bécsben az élelmiszerhiány miatt az asszonyok tüntetést rendeztek volna. Ugy ez, valamint az a negyedik angol propagandajelentés, hogy a prágai könyvkereskedésekből Hitler „Mein Kampf” című könyvét elkobozták, szintén kóhalmány. (Rador.)

ELIAS ERKKO
finn külügyminiszter

kormány tagjaival. A moszkvai tárgyalások folytatását csak a jövő hét közepére várják. A lap tudósítója a cikket így fejezi be:

— „Tulzás nélkül mondhatom, hogy a négy-millió finn népet teljesen mozgósították és 25 korosztály áll fegyverben lábhozott fegyverrel.”

A kopenhágai sajtó ismerteti a finn külügyminiszter nyilatkozatát, amelyet Erkko, a dán és a svéd sajtó fogadtatásán mondott. Kijelen-

POTEMKIN

a szovjet külügyi helvettes népbiztosa

nehéz olajokat, olajmagvakat, iát, gyapotot, foszfátot, lent, platinát, mangánt és más ásványokat szállít Németországnak. A szovjet viszont Németországból különböző gépberendezéseket és egyéb ipari felszereléseket kap. Ezenkívül Németország Oroszország rendelkezésére bocsátja a mesterséges benzint és gumij gyártására e terén végzett kísérletek eredményét. A szovjetbizottság németországi tartózkodása során megtekinti az ipartelepeket, valamint a hadianyaggyárákat. (Rador.)

Munters lett külügyminiszter a németek hazavándorlásának nemzetgazdasági jelentőségéről

Rigából jelentik: Munters lett külügyminiszter és Auskas belügyminiszter a lett kamarában nagyobb beszédet mondott, amelyben főleg a németek Lettországból történő eltávozásával foglalkozott. Munters külügyminiszter többek között hangoztatta, hogy több tízezer polgár váratlan kivándorlása nem maradhat hatástalan az ország gazdaságára nézve. Lettország nincsen abban a helyzetben, hogy a kivándorolt német eredetű polgárok visszatérő vagyonának ellenértékét külföldön azonnal kifizes-

MUNTERS.

Lettország külügyminisztere

ve. Miniszterei Lettország nem akarja a kezét rátenni a kivándorolt németek vagyonára. Auskas miniszter szerint a tömeges kivándorlás a lett gazdaság életérdekeinek egész sorozatát érinti. Egy eléggé nagyarányú szakmunkás távozása folytán azok, akik felelő meg Lettország rendelkezik minden erejükkel és tudásukkal látni kell vessék, hogy a hiányt pótolni lehessen. (Rador.)

Hivatalos jelentések a francia-német frontról

Páris. A francia nagyvezérkar csütörtökön délután a következő hivatalos jelentést adta ki: Az északi szakra egészen vége nyugodtan telt el, az időjárás rossz.

Berlin. A német véderő főparancsnokság hivatalos jelentése: Az ellenség tegnap megkísérelte annak a magaslatnak a visszafoglalását, amely Völklingentől nyugatra 17 kilométernyire terül el és amelyet csapataink egy nappal ezelőtt megszállottak. Egy zászlóalj francia katonáinak indított támadást, amely azonban a német tüzéség tüzeiben megakadt. Egyébként nem történt semmi említésre méltó esemény.

Dominiumi konferencia készül Londonban

London. Mint ismeretes az angol kormány ki nyilatkozta a belső készségeit, hogy tanácskoznai hajandó Ausztrália, Kanada és Új Zeeand kormányának tagjaival a háború folytatásával összefüggő kérdésekről. A dominiumok miniszterei két héttig maradnak Londonban, ahova a katonai és gazdasági tanácsadók is elkísérik őket. Néhányan közülük továbbra is Londonban fognak tartózkodni, hogy szoros kapcsolatot tartsanak fenn a központi igazgatási szervekkel. A megbeszélések lehetővé fogják tenni, hogy pontosan megállapítsák a határos együttműködést abban a kérdésben, amelyet Anglia és a brit birodalom meg akar oldani. Nem-

csak katonai kérdésekről fognak tanácskoznai, hanem szállítási és kereskedelmi problémákról is.

WEYGAND TÁBORNOK.

akj a francia nagyvezérkar képviselőjében tárgyal a Közelkeleten

Nagystilű légi és tengeri német támadást jósol az olasz sajtó Angliával szemben

Róma. A Corriere della Sera értesítése szerint Hitler tanácskozási a kormány, a hadsereg és a párt vezetőivel a következő eredményre vezettek:

— Németország abbahagyja az úgynevezett békeoffenzívát és megkezd a könyörtelen háborút Anglia ellen. A bizonytalanság periódusa befejeződött. Ribbentrop külügyminiszter danzigi beszéde véget vetett minden közvetlen és közvetett békekísérletnek.

A „Gazetta del Popolo” szerint Franciaországot Németország meg szeretné nyerni egy kontinentális szolidaritás eszméjének amely idővel meghozhatná a győzelmet. A lap szerint Berlinben azt beszélik, hogy nagystilű légi és tengeri támadás készül az angol szigetország ellen és ennek eredményeképpen német csapatokat szállítanak partra Angliában. Beszélnek még az újfalta döntő hatású legyverekről is és azt mondják, hogy ezt a háborút is néhány hét alatt győzelemmel fogják befejezni.

Az „Italia” úgy tudja, hogy az önálló lengyel állam megalakítása csak a háború utáni időre várható. A „Stampa” Halifax lord angol külügyminiszter és Malsky londoni szovjetnagykövét szerdai megbeszélésével kapcsolatban úgy értesül, hogy angol politika körökben nyugtalansággal fogadták azokat a híreket, amelyek szerint a Szovjet állítólag teljes mértékben helyesli a Danzigban elhangzott kijelentéseket Róma magánjelentések szerint a Halifax által Bastianini olasz nagykövét tiszteletére rendezett ebédén hosszas bizalmas megbeszélés folyt le a külügyminiszter és a nagykövét között.

Az uzorás gyilkosa

Írta: EDWARD RANDALL

A tényállás teljessége szempontjából előre kell bocsátanom, hogy nincs a világon ember, aki nálam görcsösebben ragaszkodnék az otthon nyugalomához és biztonságához. Amióta az autók felrohannak a járdára, ott gázolják az embereket és repülőgépek zuhannak le békés járókelőkre, még a gyalogjárás is veszélyes kezd lenni. Azért érzem magam legjobban otthon, a kandalló mellett. Barbara néni, az öreg házvezetőnőm, teát főz, oda teszi elém a papucsomat, meleg vízzel telt palackot rak az ágyamba a lábamhoz. Nincs a világnak az a kényeztetése, amelyikért ezt a nyugalmat kész volnék feláldozni.

Ezt kellett mondanom, hogy megértsék, milyen nagy elhatározásomba került, hogy legjobb barátomnak, Maxwell Péternek kívánságára vasútra ültem és elmenjem Liverpool-ba. Péter barátom távirata így szólt:

„Glasgowból Liverpoolba indultam, ahol holnap délután az „India” császára” hajón Canadába vándorolok ki. Kéress fel a hajón, életbevágó szívesességre akarlak felkérni.”

Péter egyetemi éveinkben is jó cimborám volt, úgy éreztem, hogy a kivándorló jóbarát kívánsága elől nem zárkozhatom el. Belsőleg remegtem, amikor a vonatra ültem és halálosan izgatóan mentem ki a kikötőbe, ahol nem volt nehéz a hajót megtalálni. Indulásra készen állt. A hidon át a fedélzetre mentem, a bejáratnál álló altiszt kérésére megmondtam, hogy egy a hajóval utazó barátomtól akarok elbucuszni. Elindultam egy folyosón végig, de senkivel se találkoztam, akitől Péter után kérdezősködhettem volna, mert az indulás előtt mindenki a fedélzeten volt. Hirtelen megszólalt a hajó szirénája. Sejtettem, hogy az indulás közelségét jelzi és ijedten rohanni kezdtem. Belebotlottam valamibe, végigvágódtam a folyosó padlóján és mire visszanyertem az öntudatomat, a hajó teste már remegett a gőzgépek működésétől. Feltápáskodtam, a fejem borzasztón fáj, mert az esénél beleütöttem valamibe. A folyosó padlója úgy ingadozott a lábam alatt, hogy nem lehetett kétséges: a hajó már elindult. Dermedt rémülettel igyekeztem a fedélzetre.

Aranyszínű sapkás, egyenruhás emberbe ütköztem bele. Megállt és így szólt:

— Ki ön? Hogy jut ide a rakár folyosóra?
— Én... Brown William vagyok... igen Brown William...

— Melyik a kabinja? Kérem, mutassa meg az utlevelét és adja át a hajójegyet. Nem értem, hogy a hajóra lépésnél nem kérték el.

— Csak azért jöttem a hajóra — kezdtem magyarázni —, hogy Maxwell Péter barátommal találkozzam, aki ezzel a hajóval megy Canadába. Nincs nálam utlevel, mert nem is szándékoztam utazni, csak itt a folyosón elestem, elájultam és közben a hajó elindult.

Láttam, hogy az egyenruhás ember, akiről most már sejtettem, hogy a hajó egyik tisztje, egy szót sem hisz a meséből. Tetőtől talpig végignézett rajtam és így szólt:

— Jöjjön velem a parancsnokhoz.

Felvezetett a parancsnoki hid mögött levő kabinba, ott újra előadtam a történetemet, amelyik sokkal valószínűtlenebbül hangzott, mintsem elhítheték volna. Vesztemre Maxwell barátomról nem tudtak a hajón. Valahogy lekésztetett, így ez is hazugságnak látszott. Tíz perccel később már a hajó börtön-kabinjában ültem. Csak annyit közöltek velem, hogy mint potyautast Canadában meg fognak büntetni és azután visszatoloncolnak Angliába.

Végtelelül el voltam keseredve. Annál nagyobb volt az örömöm, amikor félórával később belépett hozzám az előbbi hajótiszt egy idegen ur kíséretében és így szólt:

— Ez az ur, Mr. Forbes John, jószívű emberbarát, aki az esetről értesülve felajánlotta, hogy kifizeti a hajójegye árát. Tehát ön ettől a perctől kezdve a hajó szabad utasa, tessék a 231-es számú kabinba elfoglalni.

Melegen hálálkodtam a nemes szívű emberbarát, aki elkísért a kabinomig... az övé a szomszéd kabin volt. Hamar megbarátkoztunk, együtt ültünk az ebédlőben egy kis asztalnál, kettesben élveztük a friss tengeri levegőt a sétatélen nyitott bárjában, wiskli mellett. Megígérttem, hogy amint Canadába érünk, átutalom oda az összeget, amellyel engem kíséretet. Csak egy zavaró mozzanat volt közöttünk hirtelen támadt barátságában: rájöttem arra, hogy a derék férfi cse-

des örült. Amint velem egyedül volt, azonnal az elmúlt héten, a Baker-uccában meggyilkolt uzorásról kezdett beszélni és olyan fürkésző szemmel bámult ilyenkor az arcomba, mintha tölem várná a rejtély megfeszítését. Az ujságok hasábjait irtak erről a furcsa, tragikus esetről: az uzorás holnaptalálta hálószobájában. Semmit se raboltak el tőle, csak valami orvosi műszerrel, bonctani tudással, levágták a fejét és elvitték.

— Mi célja lehetett a gyilkosnak azzal, hogy semmit se vitt el, csak a fejét? — ezt kérdezte naponta ötször a jöttevőm. Természetesen nem tudtam neki megnyugtató felelettel szolgálni.

Ha nem viselkedett volna velem szemben olyan gavallérosan, megszakítottam volna vele minden érintkezést.

Harmadnap nyílttengeren egy szembejövő angol hajóval találkoztunk. Mindkét hajó megállt, a miénknek egy csónakját készenlébe helyezték és az a hajótiszt, akivel már több ízben érintkeztem az ügyemben, odajött hozzám és így szólt:

— Az a másik hajó is a mi társaságunké. Postát cserélünk ki. Az ön barátja, Mr. Forbes, átszáll a másik hajóra, mert rádió hírt kapott Londonból, hogy egy rokona meghalt. Ha ön szívesebben tér vissza most Angliába, mint a hosszú kanadai út végén, átvihetem a másik hajóra Forbes urral együtt. Ingyen viszik vissza, mert a már lefizetett viteldíj felét a másik hajó javára írjuk.

Örömmel egyeztem bele a visszautazásba. Liverpoolban rendőrök jöttek a hajóra és Mr. Forbes így szólt hozzám:

— Mint már rádiótáviratban jeleztem, sikerült a fejnélküli uzorás gyilkosát a hajón felismerni. Ez az ember itt a gyilkos, tartóztassák le.

Reám mutatott. Vasraverse vittek a rendőrségre. Másnap Londonban elfogták az uzorás gyilkosát és megtalálták a lakását, fej levágására használt orvosi műszereket. Kiderült, hogy örült, aki amellet adósa volt a meggyilkoltnak. Engem szabadon bocsátottak, Mr. Forbes detektívfelügyelő egy névjegyet küldött nekem, rajta ezzel a három szóval:

„I am sorry.”

Erre a sajnálkozását kifejező névjegyére én is három szóból álló mondatot feleltem Remélem, megértette

Gázvédelmi-pincék készítését vállaljuk

részletfizetés mellett is,

A. M. O. N. T.-iroda eloirása szerint:

„TRANSYLVANIA” cég. Calea Radnei 10. — Telefonszám 1612.

Ribbentrop danzigi kijelentéseit cáfolta Chamberlain az angol alsóház csütörtöki ülésén

Németországra hárítja vissza a háború kitörésének felelősségét az angol kormányelnök

Londonból jelentik: Az alsóház csütörtöki ülésén Chamberlain angol miniszterelnök elmondotta heti beszámolóját. Ebben megállapította, hogy az elmúlt hét folyamán a nyugati arcvonalon jelentősebb katonai esemény nem történt.

A heti tonna-statisztika

Csapataink elfoglalták második védelmi vonalukat, és a német és francia—angol erők nagyjában a határon vannak. A vadászgépek eredményes tevékenységet fejtettek ki. A Ház előtt ismeretes az az október 21-iki támadás, amelyet angol kereskedelmi hajók és a kísérő hajók ellen intéztek. Sem a kísérő hajók, sem a kereskedelmi hajók nem sérültek meg, mi viszont négy német repülőgépet biztosan, ötöt pedig valószínűleg lelőttünk. A német tengeralattjáró háború megélénkült. Erre számítottunk és a helyzetnek mi vagyunk az urai. Egy-két esettől eltekintve, amikor a németeknek szerencséjük volt, nem tudtak nekünk olyan károkat okozni, mint a háború kezdetén. Tény, hogy az utóbbi napokban több angol hajót elsüllyesztettek. Ezek között szerepel a „Sto negat”, amelyet a Deutschland cirkáló süllyesztett el. Ez 22.715 tonna tartalmu volt. A blokád keresztlövetele során számos ellenséges hajót foglaltunk le. Ezek tonnatartalma 28.367 tona. Megállítottuk a „Gonzenheim” nevű német 4575 tonnás hajót is, amelyet azonban legénysége elsüllyesztett. Így hatezer tonna előnyünk van.

A német légitámadások

Az alsóház jól ismeri — folytatta Chamberlain — a német bombavető gépeknek azon kísérletét, amely október 21-én reggel játszódott le. Ebben hat német bombavető vett részt, amely közül valószínűleg kettő elpusztult. Ugyanezen nap délutánján egy 9 és egy 12 gépből álló raj megismételte a támadást. Egész biztos, hogy ezek közül négy, de valószínűleg öt is elpusztult. Másnap a német bombavetőgépek közül az egyik támadást indított angol hadihajó ellen. Egyszerűen hajónk sem szenvedett sérülést. Ezen a héten repülőgépeinknek sikerült kello időben gőzhajóink tudomására hozni a veszedelemet és így ezt azokat sikeresen elháríthatták. Ugyanígy repülőgépeink jelentették nyolc buvárhajónak az érkezését, amelyek súlyosan megsérültek, sőt egyik elpusztult a helyszínre érkező hadihajóink támadása folytán. Különös csodálatomnak kell kifejezést adnom légharító erőink tüzei iránt, akik a háború megelőző idők óta szüntelenül a helyükön vannak.

Tudjuk, hogy a Rossyth és Scape Flow kikötőből elindult repülőgépek leszállásra kényszerítettek két német bombavetőt és más repülőgépeket megrogtattak, úgy hogy azok kénytelenek voltak kiindulópontjaikra visszatérni. A tengeren erősebbé vált a német tengeralattjárók működése. Ezt vártuk és is mondhatom, hogy urai vagyunk a helyzetnek. Egy-két eseten kívül, amikor a szerencse kedvezett az ellenségnek, nem volt abban a helyzetben, hogy a tengerparti zónába jusson. A német buvárhajók arra kényszerültek, hogy bázisaiktól eltávolozzanak olyan pontokra, amelyek tengeri utaknak nevezhetők. A buvárhajók pusztítása az eddigi színvonalon maradt és úgy hiszem, sikerülni fog kereskedelmi utjainknak ezt a veszélyét kiküszöbölni.

Jelentés az ankarai egyezményről

Legutóbbi beszámolóim óta a legjelentősebb diplomáciai esemény az angol—francia—török szerződés megkötése. Ez legalább a világ egy részén biztosítja a békét. Ennek a szerződésnek kizárólag védekező jellege van és senki ellen sem irányul.

Bejelenthetem egyébként, hogy néhány napja tárgyalások folynak arra vonatkozóan, hogy pénzügyi és gazdasági segítséget nyújtunk Törökországnak. Ez a segítség elsősorban hadianyag-állítási formájában nyilvánul meg. A tárgyalá-

sok a teljes őszinteség szellemében folynak és rövidesen befejezést nyernek.

Ki felelős a háborúért...?

Egy hét óta nem kapok választ azokra a kérdésekre, amelyeket október 12-iki beszámolómban vetettem fel. Hír szerint a nemzeti szocialista vezetők hosszú megbeszélést folytattak. Lehet, hogy Ribbentrop beszéde ennek a megbeszélésnek az eredménye. A német külügyminiszter kijelenti, hogy Anglia akarta és előkészítette a háborút. Ez nem felel meg a valóságnak. Soha korábban nagyobb erőfeszítéseket nem tett és nagyobb kockázatokat nem vállalt a háború elhárítása érdekében, mint éppen az angol kormány. Ezt különben tudja a világ és a semleges közvélemény nagy része Anglia mellett van. Henderson volt berlini angol nagykövet jelentésének utolsó részéből kitűnik, hogy Ribbentrop Hitler állandóan arról biztosította, hogy Anglia nem lép be a háborúba. A jelek arra mutatnak, hogy Németország a Szovjetet be akarja vonni a háborúba. Ribbentrop véleménye a Szovjettel kapcsolatban gyökeresen megváltozott és ennek bizonyítására idézem Ribbentrop 1936-beli nyilatkozatát, amelyet első angliai látogatása alkalmával mondott. Ez alkalommal a következőket jelentette ki:

Németország barátságot akar Angliával és hiszek benne, hogy az angol nép is barátságot akar Németországgal, Európa és az angol birod-

Amerika panaszkodik a hajói feltartóztatása miatt

Washington. Az Egyesült Államok külügyminisztériuma közölte, hogy a háború viselő hatalmak szeptember 1. óta 21 hajóját tartóztatták fel. Ebből 12 hajót az angolok hatolt a franciák és három a németek. A külügyminisztérium közli, hogy a legtöbb hajót csupán egy hélig tartóztatták fel és azután tovább engedték őket.

Az amerikai szenátus különben csütörtökön délelőtt 11 órakor újabb ülést tartott és folytatta a semlegességi törvény vitáját.

Irán, Afganisztán és Irak egységes álláspontra helyezkednek az ankarai egyezmény tekintetében

Páris. Francia politikai körökben élénk érdeklődés tárgyat képezik a török, afganisztáni, iráni és iraki külügyminiszterek várható megbeszélései. Francia politikai körök ezzel kapcsolatban megállapítják, hogy ez a négy állam már megállapodott abban, hogy külügyminisztereik időnként találkoznak és megbeszélnek a nemzetközi helyzetet. A legutóbbi ilyen találkozó Teheránban volt.

A legközelebbi találkozó, melyen a török, afganisztáni, iráni és iraki külügyminiszterek vesznek részt vagy Bagdadban, vagy pedig Ankarában lesz. Az ér-

tekezleten a következő pontok kerülnek tárgyalásra:

1. Saracoglu török külügyminiszter részletes beszámolója a moszkvai tárgyalásokról.
2. Az angol—francia—török kölcsönös segélynyújtási egyezmény hatása az értekezleten résztvevő államokra.
3. Törökország, Afganisztán, Irán és Irak közlekedési és közpénzügyi politikája.

A francia sajtó szerint a négy állam együttes álláspontra helyezkedik az ankarai egyezmény és annak kihatásai tekintetében Törökországnak vezetése alatt.

Jugoszlávia tovább folytatja a dunai államok közeledésének művét

Belgrádból jelentik: A Vreme című lap hosszabb cikkben foglalkozik a Balkán-államok helyzetével. Annak a véleménynek ad kifejezést, hogy az e területen levő államoknak egymást kell támogatniuk, ha kívüli akarnak maradni a jelenlegi nemzetközi viszállyon.

Jugoszláviának továbbra is folytatnia kell azt a hálás akciót, — írja a lap — amely a Balkán-államok közeledését készíti elő. Folytatnia kell a kibékítő és közvetítő tevékenységet annál is in-

kább, mert ez a kitűnő viszony, amely Jugoszlávia és szomszédai között fennáll, sikerrel kecsseget minden téren.

Tiso dr.

a szlovák köztársaság elnöke

Pozsonyból jelentik, hogy a szlovák parlament csütörtökön délelőtt 61 szavazattal egyhangúlag a szlovák köztársaság elnökévé választotta dr. Joseph Tiso miniszterelnököt.

URANIA.

Telefon elővétel: 12-32.

Arad két kedvence együtt: WALLACE BEERY és MICKEY ROONEY

„Az örök csavargó”-ban.

Szivderítő történet egy lezúllott emberről, kit a gyermeki szeretet felel.

A két nagy művész eddigi legjobb alakítása.

Ul „Metro”-híradó!

Uj „Metro”-híradó!

Ma ismét nagyszerű film!

5, 7.15 és 9.15 órakor.

Az amerikai filmiparnak

nagy veszteségeket okoz az európai háború
Hogyan él a „mesebeli filmváros”, Hollywood?

Hollywood, Amerika várakozásteljesen figyel az Európából érkező híreket s csodálatosan látja, hogy a békekötés reménye mind messzebbre tűnik. Az újvilágban, noha egyelőre még csak a semlegeségi törvény módosításánál tartunk, már az eddigi háború is nagy veszteségeket és károkat okozott. A fegyverkereskedelemnek és hadianyaggyártásnak természetesen most is kitűnően megy, de azok az iparok, amelyek nagymérvű európai kivitelre vannak méretezve

alaposan megsínylik a nemzetközi válságot.

A filmipar például máris nagy veszteségekkel dolgozik s Hollywood, a világ filmiparának Mekkája állandó zavarokkal, műsor- és anyagi nehézségekkel küzd.

Európa lemondja az amerikai filmeket

Még nem is olyan régen milyen pezsgő és gondtalan élet folyt itt! Ma pedig mindenki aggodalommal néz a jövőbe s attól tartanak, hogy a háború hulláma átszop az óceánon és nem sokára ide is elér. Természetesen a munka megszakítás nélkül tovább folyik, de a vállalatok irodáiban komoly arccal vizsgálják,

min lehetne takarékoskodni s kit lehetne a legjobban nélkülözni.

Az üzlet, üzlet Amerikában is, sőt itt üzlet csak igazán s így nem szabad meglepődni, hogy a legérzékenyebb műfaj, a film érzi meg legjobban a háborút és elkerülhetetlen rendszabályait. Szeptember közepéig a filmiparnak több mint 200 millió kára volt. Ez október elejéig megkétszereződött.

Elsősorban is megakadt a nagy európai export. A nagy angol és francia filmkölcsönzők és filmelhelyezésvállalatok sorra lemondták a már korábban lekötött filmek átvételét, még akkor is, amikor az átvétel jelentős bántópenzhez kötötték. De ugyanígy tettek a kisebb országok: Belgium, Svájc, Hollandia, az északi államok és a balkáni országok is, a német és az olasz — bár eléggé elenyésző — behozatalról nem is beszélve. Nagy riadalmat okozott már az első napokban, hogy a francia és az angol mozgóképszínházakat a kormányok bezárták. Az újramegnyitás a helyzeten persze mitsem változtatott, mert

a két nyugati ország továbbra sem ad ki valutát a filmbevételre.

Az Egyesült-Államokban ugyan szívesen látnak szövetségest, de az érzelmek nem sokat változtatnak az anyagi érdekek követelményein.

Sok film forgatását abbahagyták

Amerika tehát most, hogy az európai piac bezárult, kénytelen úgy átalakítani a gyártást, hogy az csupán az amerikai fogyasztást vegye tekintetbe s így is gazdaságos maradjon. Az amerikai felfelvételi óriási, de azért

sok film forgatását mégis abbahagyták.

mert a speciális amerikai közönségnek ezek a témák nem kellene. Több filmet terveztek, amely történelmi hadjáratokról, régmúlt háborúkról szólna; így például tervbevetették az amerikai polgárháború megfilmesítését is. A „Gone With the Wind” címen előkészített filmet azonban nem forgatják már, mert azt hiszik, hogy az amerikai közönség a mai időkben nem sok érdeklődést tanúsítana ilyen és ehhez hasonló történelmi tablók iránt. A hollywoodi dramaturgok szerint olyan

háborús film nem kelt érdeklődést, amely nem a mai háborúról szól.

Washington állítólag megtiltotta az olyan történelmi filmrevitelt, amelyek kedvezőtlen beállítástban szerepeltetik az angol, francia és olasz népet. Tilos az olyan filmek készítése is, amelyek a háború, vagy a hadsereg ellen fejtenek ki propagandát.

A politika így elért Hollywoodba is. Az európai eseményekre élénken reagál a „mesebeli filmváros” művész-retege is. Az angol-francia fronttal szembenálló államokból származott

Hogyan működik Aradon a képtáviró-szolgálat...?

Leleplezések a legmodernebb kép-átviteli eljárás titkairól

A technika csodáinak korát éljük és nyugodtan állíthatjuk, hogy kisdíák-olvasmányaink zseniális írója, Jules Verne is csodálkoznék, ha látná, hogy egykor fantasztikusnak tartott elképzeléseinek ma már majdnem mindegyike élő valóság. Ha tájékipás nagyapáink életre kelnének, ugyancsak elámulnának ezen az autó-, repülőgép-hátonjáró, telefonos, rádiós és televíziós modern világon. Még mi magunk is meglepődünk néha, amit tegnap még elképzelhetetlen valaminek tartottunk, holnap már nélkülözhetetlen szükségletté válik.

Az aradi posta, amint már beszámoltunk, ugyancsak vállalja a képtáviratozást, amelyet a budapesti kép-táviró gépen továbbítanak külföldre. Táviró útján továbbítható fényképek, műszaki rajzok, röntgenfelvételek stb.

— Hogyan működik a kép-táviró gép?

Képirás... képtáviratozás...

A posta bevezeti a képtáviratozást és ha a berendezés elkészült, éppen úgy továbbíthatunk táviró útján fényképeket, fotókópiákat, műszaki rajzokat, röntgenfelvételeket, mint most üzeneteket.

A képtávirót még csak 10 esztendeje ismeri a világ. Az első készülékeket 1928-ban, illetve 1929-ben állították fel. A műszaki világ kétféle módon: dróton, vagy drótnélkül tud képeket továbbítani. Egyelőre a dróton keresztül történő képtáviratozást vezetik be, mert a drótnélküli képtáviró esetében azok az atmoszférikus zavarok, amelyek a rádióadásokat is zavarják, ebben az esetben még nagyobb elváltozásokat okoznak. A képátvitel fotográfikus alapon történik. A képet, amelyet továbbítani akarunk, forgó dobba fogjuk, lencsékkel és prizmákkal fénynyalábot vezetünk rá. A fény a képen levő sötétebb, vagy világosabb pontoknak megfelelőleg vetődik vissza a fotocellára, amely a fény intenzitásának megfelelő áramot bocsát át. Ezt az áramot vezessük dróton a vevőkészülékhez. A vevőkészüléknel ugyanez a jelenség ismétlődik meg fordított sorrendben. Az elektromos impulzusokat fényjelenségekké változtat-

filmművészeket csendes bojkott fenyegeti. Az ország helyzete sem kedvező, hogy a Dies-vizsgálóbizottság elé csak

nemrég idézték be azokat a színészeket, akik kommunista meggyőződés hírében vannak s érintkezésbe állanak ilyen körökkel. Az ismeretbék közül Frederic March-tól, Melwin Douglas-tól, James Gagneytől és Franchot Thonetől kérték számon kommunista magatartásukat

A sztárok nem tudják, mikor hívják haza őket

A sztárok nagyrésze itt van Hollywoodban s keményen dolgozik. Az elmúlt nyáron sokan rándultak át közülük Európába, több-kevesebb időre méretezték szabadságukat, de azután a háború hírére sietve visszatértek, hogy folytassák munkájukat. Nem tudják azonban, mikor hívják haza őket.

Charles Boyer, a neves francia filmművész Európában rekedt,

pedig decemberben már felfelvételi el kellene állnia új filmjében, amelyet Deanna Durbinnal forgatnak volna. Norma Shearer még szintén Párisban tartózkodik. Constance Bennett és Mary Pickford, akik a nyáron, pontosan augusztus közepén még Európában időztek, az utolsó hajók egyikén vissza térhetek Hollywoodba. Az európai származású sztárok helyett most mind jobban

az amerikai művészek kerülnek előtérbe,

hiszen már a felvételek folyamatossága miatt is rájuk lehet a legbiztosabban alapozni egy-egy film felvételét.

Az Egyesült-Államok semlegessége sűrű szóbeszéd tárgya Hollywoodban is. Jól tudják, hogy ha Amerika is belesodródna a háborúba, ez súlyos kihatással lenne az amerikai filmgyártásra. Ha nem is akadna meg, — hiszen a közönségnek is kell némi szórakozás — olyan válságos helyzetbe kerülne, amilyen a hangosfilm megszületése óta nem érte a hatalmas filmvárost.

juk és fényérzékeny lemezen rögzítjük. Az adó- és vevőkészülék természetesen szinkronizált.

A képtáviró azokon a helyeken terjedt el először, ahol képirást használnak, tehát Japánban és Kínában. A képirásos rendszerű országok távirásai ugyanis nagy bajban voltak.

A hangírás hazájában a távirásznak csak 26 betűnek és 10 számjegynek megfelelő Morsejelet kellett megtanulnia, a képirással dolgozó távirásznak ellenben legkevesebb 500 szóképeknek megfelelő jelet kellett elsajátítania.

Hatvanhárom képtáviróberendezés

Tíz esztendő alatt felfigyelt a világ azokat a beláthatatlan előnyöket, amelyeket a képtáviratozás lehetősége rejt magában. Ez alatt az idő alatt ugyanis

az egész világon, tizenhat országban hatvanhárom képtáviró-állomást szereltek fel.

Az állomások közül 40 az állam tulajdona, 23 pedig lapvállalaté, illetve magáncégé. A képtáviratozás tehát nemcsak az állam, hanem más nagy közületek szempontjából is óriási jelentőségű. A hírszolgálatban megfizethetetlen értéket jelent. A spanyol háború idején a nagy világlapok számtalan fényképet közöltek, amely képtáviró útján érkeztek. A rombadőlt, felgyújtott házak még füstölögtek, amikor a londoni, newyorki, berlini vagy párizsi polgár már maga előtt látta a képet újságjának hasábjain. Tizenkét perc alatt ugyanis a készülék segítségével a fénykép a világ bármely pontján továbbítható. Egészen új lehetőségek nyílnak meg tehát a bünygyi nyomozás terén is, mert mire a bűnöző a pályaudvarra kijut, az alatt az idő alatt fényképe már az egész világ ügyeletes rendőrsztájának asztalán ott áll. Az orvostudomány sem nélkülözheti ezután a képtávirót, mert röntgenfelvételeket percek alatt el lehet juttatni a világ egyik végéből a másikba.

CORSO: Telefon: 20-85.

6, 7.15, 9.15

Elisabeth Bergner
ELLOPOTT ÉLET

A nagy angol csatahajó elsüllyesztésének drámai izgalmas története

A német tengeralattjáró kapitánya részletesen elbeszéli az angol kikötőbe való behatolás és a támadás izgalmas jeleneteit

Hírszolgálati irodák rövid távirati beszámolója alapján mi is közölünk már részleteket Günthner Prien kapitány nyilatkozatából, amely beszámol a Royal Oak nevű angol csatahajó elsüllyesztéséről. A Deutsche Allgemeine Zeitung most ideérkezett száma hosszabb beszélgetést közöl a német tengeralattjáró parancsnokával, aki oly szemléltetően világítja meg a rendkívüli hőstett körülményeit, hogy érdekesnek találjuk a késedelem ellenére is teljes egészében közölni ezt a beszélgetést.

Arra a kérdésre, hogy miért éppen a Scapa Flow-kikötőbe hatolt be tengeralattjárójával, a következőket felelte:

— Hat hete tartott már akkor a háború. És addigi tengeralattjáró utjaimon egyetlen angol csatahajóval sem találkoztam. Azért minden vágyam volt angol csatahajót torpedócső elé kapni. S nemcsak az én óhajom volt ez. Ugyanígy gondolkodott az őrtiszt, a torpedóosztás és a hajó minden más tisztje és legénysége. Minthogy azonban a jelek szerint nyílt tengeren nem lehet angol csatahajóval találkozni, nem maradt más hátra, minthogy behatoljunk egy angol kikötőbe. Elhatároztuk hát, hogy látogatást teszünk egy angol hadi kikötőben. És ha már ez volt a cél, akkor miért ne választottuk volna ki azt a kikötőt, amelyben az angolok annakidején a német hajórajt internálták és ahol Reuter tengernagy azzal mentette meg a német zászló becsületét, hogy a világháború német csatahajóit elsüllyesztette.

Behatolás a Scapa Flow kikötőbe

A tengeralattjáró parancsnoka azután részletesen elbeszélte az utat:

— Pontos megfigyelések után megállapítottuk a Scapa Flow-kikötőbe való behatolás legkedvezőbb lehetőségeit. A kísérlet sikerrel járt. Valóságos bujdoskát játszottunk, hogy az angol kikötőzárán keresztül juthassunk. De ahol akarat van, ott meg kell találni az utat is. Az akaratunk pedig rendíthetetlen volt. És egyszer csak, — jött hozzám mosolyogva Prien kapitány — bent voltunk a kikötőben. Az éjszakát oly gyönyörűen világította meg az északi fény, aminőhöz hasonlót még nem láttam egész tengerész pályafutásom alatt. Nagyon óvatosnak kellett lennünk, hogy kivijjuk az óhajot sikert.

Minél közelebb ért a kapitány a Scapa Flow-ból beljebb lezajlott események ecseteléséhez, annál elevenebb színekkel adta elő a történeteket.

Kezdődik a támadás!

— Mihelyt behatoltunk az öbölbe, első feladatunk volt, hogy észrevétlenül jussak valamelyik csatahajóhoz lőtávolságba. Északi irányban, közvetlenül előttünk két csatahajó körvonalai tűntek fel. Ennél szebb célpontokat buvárhajós nem képzelhet magának. Tehát rajta! Minden torpedócső lövésre készen! Mindenki a helyére! Kezdődik a támadás!

Mialatt a parancsnok ezeket a szavakat mondotta, a tengeralattjáró személyzete, mely körülvette állt, ragyogó arccal, a büszkeség és a nagy élmény lelkesültségével igyekezett segítségére lenni a részletek elbeszélésében. Olyan órák, olyan percek voltak ezek, amelyeket egyikük se fog elfelejtetni soha. Mindegyiknek volt valami külön élménye, megfigyelése, mindegyik tudott legközelebbi bajtársáról valamit, ami annak a rendkívüli hőstetiben dicséretére válik.

Kinevezték a szovjet budapesti követét

Moszkvából jelentik: A szovjet legfelsőbb tanácsa Charanovot a szovjet budapesti követévé nevezte ki. Ugyanaznan Krjstóff József magyar követ szerdán a Kremlben átadta megbízó levelét Kalinnnek a szovjet orosz unió végrehajtóbizottsága elnökének.

A parancsnok végre így folytatta az események elbeszélését:

— Midőn megfelelő távolságra jutottunk a két hadihajóhoz, nagy lelkesedéssel készültem a torpedók kibocsátására. Most kellett a technikának megmutatnia, hogy mit tud. S ezt meg is tettem... Az első torpedó a két kéményű hadihajót találta, amely nagyobb távolságra volt tőlünk. A második azonban a hozzánk közelebb álló hajót érte el, amely az előbbi részben eltakarta, úgyhogy a torpedót annak szabadon látható első részére tudtuk csak kilőni. Azért a távolabb lévő hajónak — a Repulse volt ez — csak az első részét lehetett eltalálni, ami által nem süllyeszthetjük el a hajót, de láthatóan megrongáltuk, úgyhogy az orrával mélyen a vízbe süllyedt. A második torpedó hatása azonban rettenetes volt. Több óriási vízoszlop emelkedett föl, túl a legnagyobb árboc magasságán is, aztán tűzoszlopok voltak láthatók a szivárvány minden színében. A kémények, árbocok és a fedélzetépítmény darabjai repültek a levegőben és süllyedni kezdett a hajó.

A menekülés

Prien kapitány itt rövid szünetet tartott elbeszélésében.

— A tengeralattjáróm ekkor megfordult — folytatta aztán —, hogy gyorsan visszaforduljon. Mert célom nemcsak az volt, hogy angol hadi kikötőben angol csatahajókat süllyesszek el, hanem,

hogy hajómat és személyzetét további feladatok elvégzésére megtartsam. Mögöttünk fényszórók és morzejelek ideges játéka következett. Ez csak természetesen, gondoltam magamban — nevetett Prien kapitány —, mert kinek nem esik le az álla a csodálkozástól, ha valaki saját kikötőjében ekkora csatahajókat lát megtorpedózva és elsüllyesztve.

„Elsüllyesztettünk egy csatahajót”

— És mit érezt a Royal Oak elsüllyesztése után? — kérdezte tovább a parancsnokot a német lap tudósítója

— A Royal Oak megsemmisítése és a szokatlanul nagy emberáldozat gondolata oly megrázó hatással volt reánk, hogy sokáig képtelenek voltunk az eseményeket összegezni. Csak jó félóra eltelté után tértünk annyira magunkhoz, ahogy az valamennyire lehetséges volt. Számomra felejthetetlen a benyomás, amit reám a tengeralattjáró személyzete tett, mikor a Scapa Flow-kikötőből való szerencsés menekülés után a beszélőcsövön át a buvárhajó minden helyére leadtam a hírt: „Elsüllyesztettünk egy csatahajót, egyet megrongáltunk és sértetlenül hagytuk el a kikötőt.” Ekkor ugyanolyan üdvívalgásba tört ki a személyzet, mint akkor, mikor közöltem velük az elhatározást, hogy behatolunk a Scapa Flow-öbölbe.

Végül a fogadtatásról beszélt a tengeralattjáró parancsnoka, amelyben a hőstett után hazatérve részesült.

— Csak mikor az első német kikötőbe megérkeztünk, ébredtem igazában tudatára, hogy mit műveltünk. Hogy mily jól esett az elismerés, azt mondanom se kell talán.

A német lap az érdekes interjú befejezésül rövid beszélgetést közöl a Scapa Flow-öböl hőseinek édesanyjaival, aki a lipcei városi művek hivatalnoknője. Prienne asszony épp második fiát kísérte ki az állomásra, aki a lengyelországi hadjára befutása után otthon föltötte szabadságát. Alig tért vissza az állomárról, telefonon hívták fel. „Gratulálunk, Günther a Royal Oak elsüllyesztésének hőse!”

— S mit érezt ekkor? — kérdezte az újságíró.

— Sirva fakadtam, — felelte egyszerűen a boldog anya.

Interimár-bizottságokat nevez ki az igazságügy-miniszter az ország ügyvéd-kamaráinak élére

Feloszlatták országszerte az ügyvédkamarai tanácsokat és megszűnt az Országos Ügyvédszövetség is

Bucarestből jelentik: IAMANDI igazságügyi miniszter nagyjelentőségű rendeletét törvényt készített, mely az országos ügyvédszövetség interimár bizottságának kinevezésére vonatkozik. E rendelet törvény szakaszai a következők:

1. Az ügyvédszövetség főtanácsa, az ügyvédszövetség állandó választmányja és az ország valamennyi ügyvédi kamarájának tanácsai feloszlatatnak és feloszlatva maradnak jelen törvény kihirdetésének napjától fogva. Az ügyvédszövetség elnökeinek és az ország valamennyi ügyvédi kamarai dékánjainak megbízatása megszűnt.

A fent megjelölt hivatalos szervezetek helyébe az igazságügyi miniszter határozatában interimár bizottságot fog kinevezni az ügyvédszövetség számára, amely egy elnökből és 14 tagból áll, míg az ügyvédi kamarák élére egy dékánt és 4-14

tagból álló vezetőséget nevez ki. Ezeknek az interimár bizottságoknak ugyanaz lesz a hatáskörük, mint a megválasztott vezetőségeknek. Az ügyvédszövetséget vezető interimár bizottság helyettesíti majd az ügyvédszövetség főtanácsát. Az ügyvédi kamarák élére kinevezendő interimár bizottságok ugyanazzal a jogkörrel lesznek felruházva, mint az ügyvédi kamarák közgyűlései, kivéve az igazságügyi minisztériumot megillető jóváhagyási jogot.

2. Az 1931. december 28-án kelt 222. számú törvény, amely az ügyvédtörvények szervezetéről vonatkozik, valamennyi későbbi módosításaival együtt és mindazok a rendelkezések, amelyek a jelenlegi rendelet törvénnyel ellentétesek, megszüntek.

Jugoszlávia után

Gazdasági tárgyalásba kezdett Olaszország Bulgáriával is

Jugoszlávia, ha szükség lesz rá, minden erejével megvédi határait és szabadságát

Szófia. (Rador.) Olasz gazdasági bizottság érkezett Belorádból Szófiába és megkezdte tanácskozását a Bulgária és az Olaszország közötti kereskedelmi egyezmény kimélyítéséről, valamint az új helyzetnek megfelelően a két ország közötti viszonyok összehangolásáról.

Itt írjuk meg, hogy Mitics testnevelésügyi miniszter, a jugoszláv radikális unió zombori gyűlésén beszédet mondott és többek között kijelentette, hogy Jugoszlávia semlegessége nem jelent gyengeséget, mert ha szükség lesz arra, hogy védekezzék, minden erejével megvédi határait és szabadságát.

FORUM filmszínház.

MA, Walt Disney két órát betöltő színes filmesodája.

Román és Fox hirodó a legújabb eredményekkel.

Előadások: 5. 7.15 és 9.15 órák r.

„Hófehérke és a hét törpe” Angol verzió

3-kor matiné, első helyekkel.

Tel.: 20-10.

ARADI KÖZLÖNY

Telefon: 11-51. Sürgőnyszim: KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési árak:

Egész évre ... 840 le || Negyedévre 210 le
Félévre ... 420 le || Egy hónapra 70 le

Mai háború

Első kép: egy angol repülő: Murray őrnagy és Thompson főhadnagy mellett könnyű felderítő repülőgépükbe szálltak volna, még mosolygó arccal elbúcsúztak tisztársaiktól. Azután jelt adtak az indulásra. A legkorszerűbb motor zugni kezdett, a propeller forgásnak indult és néhány perc múlva a ködös hajnalban megindult a gép kockázatos utjára.

Egy nap, két nap három nap — Murray őrnagy és Thompson főhadnagy gépe nem tért vissza a rejtett légikikötő hangárjába. Pontosan nem lehetett megállapítani, hogy az angol felderítőgép szerencsétlenül járt-e, vagy Németország fölött ellenséges léghajó üteg készítette leszállásra, csupán annyi volt köztudomású, a rideg valóság, hogy a hős repülők eltűntek. Miután több napja nem adtak életjelet magukról, az angol hadvezetőség a veszteséglistán tüntette fel nevüket. Az őrnagy özvegye, a főhadnagy ifjú menyasszonya sűrű gyászruhát öltöttek és megsiratták szeretteiket, akik kötelességük teljesítése közben ontották véruket...

A kép változik: Newyork, egy mozgósínház a Broadwayon. Az amerikai társadalmi film előtt európai híradót vetítenek. UFA-zsurnál: felvételek az új európai háborúból. Egy jelenet az egyik németországi fogolytáborból. Mosolygós arcú angol francia katonák. Kedvesen integetnek a nézőtér felé. Egyszerre csak egy férfi pattan fel az egyik páholyban: „Hiszen ez Murray őrnagy, az ott pedig Thompson!” — kiáltja örömteli hangon és máris töri át magát a tömegen a kijárat felé. Az angoliai uriember személyes ismerőse volt a repülőknél és tudomása volt arról, hogy ott hon halottnak hiszik őket. A mozgósínház igazgatója készségesen adott egy filmkockát a boldog európainak, aki táviratilag küldte el a korszerű dokumentumot Londonba, a tiszték családjához.

„Murray őrnagy és Thompson főhadnagy élnék stop egyik német fogolytáborban egészségesen üdvözlök a családjaikat stop”

Harmadik kép: „happy end”: A gyász helyeti öröm költözött a két angol család házába. Két családdal több, akik szívrepesve várják a békét. (bér—)

— ZÜRICH TÖZSDEZARLAT: Páris 10.13 és fél, London 17.88 és fél, Newyork 446, Brüsszel 74.60, Milánó 22.50, Amszterdam 236.75, Berlin 178.50, Szófia 550, Belgrád 10, Bucuresci 3.40.

— A temesi tartományi vezértitkár bucuresti-i utja. Temesvárról jelentik: Dr. Ciupe Gheorghe, a királyi helytartóság vezértitkára tegnap este a gyorsvonattal Bucuresztbe utazott hivatalos ügyben, ahol néhány napot tölt.

— A temestartományi parlamenterek érkekezlete. Temesvári tudósítónk jelenti: Tegnap délelőtt a királyi helytartóságon dr. Marta Alexandru királyi helytartó elnöke alatt a Temestartomány képviselői és szenátorai ülést tartottak. Az ülésen megtárgyalták a folyó ügyeket, majd a nemzeti újjászülés pártjának legközelebbi temestartományban összehívandó nagygyűléséről beszéltek.

— Megalakult a „Nemzeti Öntudat Szövetsége”. Bucuresztből jelentik: A Nemzeti Újjászülés Frontjának miniszteriuma közli, hogy a közművelődési egyesületek számos tagja iratkozott be a „Nemzeti Öntudat Szövetsége” nevű egyesületbe. Az eddig beiratkozottak között vannak: A. C. Cuza, Istrate Micescu, Cuza Gheorghe, Ioanicescu dr., Ioanid Tilica, Haralambie Vasile dr., Urziceanu Gheorghe, valamint több más magasrangú személyiség.

— KÉT SZÁZALÉK AZ ANGOL BANK LESZÁMÍTOLÁSI KAMATLÁBA. Londonból jelentik: Az Angol Bank a leszámítolási kamatlábat három százalékról két százalékra szállította le. (Rador).

— Eugen Titeanu: végzett pilóta! Bucuresztből jelentik: Titeanu Eugen, volt belügyi államtitkár tegnap délelőtt letette a másodikfokú pilótavizsgát. A vizsga a báneasa repülőtéren folyt le egy különleges bizottság előtt. Titeanu két héttel ezelőtt tette le az első fokú pilótavizsgát. A volt államtitkár két hónapos tanfolyam után érte el ezt az eredményt.

— Aradi előléptetések a tisztikarban. Október 25-én nagyvárnyu előléptetések voltak a hadseregben úgy a tényleges, mint a tartalékos állományban levő tisztek között. Az előléptetések során dr. Bois Aurel aradi orvost kapitánnyá, Marcovici Marius prefektusi titkárt pedig főhadnaggyá léptették elő.

— FIATALÍTÓ MÁGNES-VASÉRC. Stockholm-ból jelentik, hogy Közép-Svédországban különleges mágnes-vasércet találtak, amely az emberi szervezetre rendkívül jótékony hatású, titokzatos sugárakat bocsát ki magából. A felfedezők a mágnes-vasércel két hétfő kísérleteztek s akkor azt állították, hogy 20 évvel fiatalabbnak érzik magukat. Az ügyben az orvostudomány a közeljövőben mondja ki a döntő szót.

Zeiss-punktal szemüvegek

Marwitz keretek óriási választékban érkeztek.

KUN szaktársaság, ARAD
Bulev. Regina Maria 10.

— NÉMETORSZÁGBA MENEKÜLTEK A KASSAI DÖM KINCSEINEK ELRABLÓI. Berlinből jelentik: A birodalmi főváros bűnügyi rendőrsége felhívást intézett a német közönséghez, hogy legyenek a rendőrség segítségére a kassai döm kincseit elrabló tettesek kézrekerítésében. A rendőrség értesülése szerint ugyanis a tettesek Németországba menekültek rablott zsákmányukkal és a nagyértékű kincseken itt akarnak tudni. A felhívásban a bűnügyi rendőrség részletes leírást ad darabonként a másfélmillió lelt értékű kincsekről. A rendőrség kéri a közönséget, hogy ha eladásra kínálják valakinek a műkincsek valamelyik darabját, úgy óvakodjon azt megvásárolni és figyelmeztesse a rendőrséget.

Hétszáz dobrudzsai török lakos hagyta el az országot

Constanta. A Samsun nevű török hajóval 700 dobrudzsai muzulmán távozott el az országból. A kivándorlók magukkal vitték háztartási felszerelésük nagy részét. Ezeket a törököket Anatóliában telepítik le.

— Szellemjárás egy vidéki francia házában. Párisból jelentik: Montfortban, ebben a csendes kis francia városkában, egy hónappal ezelőtt Piel asszony, a harmincéves montforti szabónő házában furcsa dolgok történtek. Mialatt Pielné egy temetésen volt, az otthonmaradt varrólányainak előadása szerint az ablakok és ajtók kinyíltak, egyes tárgyak minden ok nélkül megmozdultak. A varrónő nem akart hinni alkalmatlanságainak, de az elkövetkezendő napokban ő is különös dolgokat tapasztalt. A falórán a mutató minden ok nélkül kezdett körbenjárni. A virágvázákból az asztalra estek a virágok, a fazék táncolni kezdett a tűzhelyen, az ajtók akkor nyíltak és csukódtak be, amikor akartak. Pielné asszony elunta a dolgot és a rendőrség segítségét vette igénybe. Házát megszállták a detektívek és a rendőrök. Szavahihető montforti polgárok mindenben megerősítették a varrónő előadását, de csodálatosképpen a rendőrök és detektívek jelenlétében a szellem nem produkálta magát. Abban a pillanatban, amikor a hatóság emberei elhagyják a házat, a szellem újra jelentkezik. Ez most Montfort legnagyobb nevezetessége. Erről beszélnek az emberek. Pielné már el akarja adni a házat, de még a legalacsonyabb árat sem tudta elérni érte...

Elő halak érkeztek, olcsón kapható: KOHN IOSIP csemegéjében

(Lutheránus templ. szombat)

— Eltűnt a pénze a lakásából. Néhány nappal ezelőtt történt, hogy Nadaban Gheorghe aradmegyei, Székudvar községbeli kereskedő észrevette, hogy valaki 4000 lelt lopott el lakásából. Az esetről értesítette a csendőrséget és a vizsgálat alkalmával kiderült, hogy a lopást a kereskedő P. T. nevű kiskorú inasa követte el.

Nagylelkű ajándék

— Emil, tekintve, hogy ma születésnapod van, ajándékuul tőled lehet az utolsó szó...

Józseffalváért!

Az aradmegyei Ujvársánd községbeli lutheránus egyház hívei közül a Józseffalvai tűzkárosultak felszólítására a következő nemesszívú adakozók tették a pénzszerzést: Saitos Ferenc 500, Essig József 400, Kulinyi József 150, Glasa Gáspárné 100, Török József 100, Németh Ferenc 100, özvegy Nagy Józsefné 400, Csibrik János 100, Gyurkocza István 100, Tóth János 100, Varga Lajos 100, Németh János 100, Práth Mihály 100, Arató János 100, Hegyi János 50, Varga Sándor 50, Németh György 50, Kovács Imre 50, özvegy Fűtő Istvánné 50, Kovács Ferenc 20, összesen 2720 lelt adományoztak.

Nagy Amália az Aradi Közlöny kiadóhivatalán keresztül 50 lelt íratott el ugyancsak a Józseffalvai tűzkárosultak részére.

— „Zsidó rezervációt” létesít Németország Lengyelországban. Rómából jelentik: Itteni hírek szerint az Ausztriában élő zsidók megkapták a felszólítást, hogy legyenek készen arra, hogy Lengyelországba szállítsák őket. Az United Press értesülése szerint már is megindult Németországból a zsidók kivándorlása a német birtokba került Lengyelország belső részei felé. Kétezer bécsi zsidó már utnak is indult és azt hiszik, hogy ez az első lépés abban az irányban, hogy Lengyelország belsejében egy úgynevezett „zsidó rezervációt” létesítsenek.

— A reformáció ünnepén istentisztelet az evangélikus templomban. Vasárnap, folyó hó 29-én délelőtt 10 órakor ünnepi istentisztelet keretében ünnepi az aradi evangélikus gyülekezet a lutheri reformáció 422. évfordulóját. Az ünnepi istentisztelet áhitatát Frint Lajos püspök igehirdetésén kívül Russu Irina énekművésznő közreműködése emeli, aki Fischer Ernő zongoraművész orgonakísérete mellett Glück: „O del mio dolce ardor” c. szerzeményét énekli. Alkalmi orgonaszóval járul hozzá az ünnepi istentisztelet léleképítéséhez Fischer Ernő zongoraművész.

— Halálozás. Kiss Andor posta- és táviratfőtiszt és családja fájdalommal tudatja, hogy szerető édesanyja, Kiss Rudolfiné szül. Herde Magdolna életének 73-ik évében f. hó 25-én elhunyt. Temetése f. hó 27-én délután fél 5 órakor lesz a Pomenirea (Alsótemető) halottasházából. (Minden külön értesítés helyett.)

— SVÉDORSZÁG NÖVELI LÉGI HADEREJÉT. Stockholm-ból jelentik: A svéd nemzetgyűlés 37 millió svédkorona értékű hitelt szavazott meg katonai repülőgépek vásárlására.

— Autobusz és villamos összeköttetése Bucuresztben. Bucuresztből jelentik: Sulyos kimeneteli közlekedési szerencsétlenség történt a főváros egyik legforgalmasabb utkereszteződésénél. Egy utasokkal teli társasgépkocsi összeköttözött az egyik villamossal, néhány utas és három rendőr, akik szintén a kocsi tartózkodtak, megsebesültek. Valamennyiüket a kórházba szállították.

— Fogva maradnak a letartóztatott francia kommunista képviselők. Párisból jelentik: A törvényszék elutasította a letartóztatott 35 kommunista képviselő szabadlábrahelyezési kérelmét.

— Betörés Vadászi községben. Szabó Mihály aradmegyei, Vadászi községbeli birtokos házában betörők jártak. A kellemetlen látogatók egy ekét és különböző más gazdasági felszerelést vittek magukkal. A károsl feljelentésére megindult hatósági vizsgálat, a kalmával kiderült, hogy a mezőgazdasági szerszámokat két falubeli legény lopta el. A tettesek ellen megindult az eljárás.

— Véres verekezés történt az aradmegyei Galsz községben. Corpaci Gheorghe és Radu Mihai falubeli cigányok vitába kerültek Dragan Petru galsai legényvel, akit a veszekedés hevében megkéseltek. A késelők ellen bevezették a bűnügyi eljárást.

A Szociális Missió nyelvkurzusa

angol, német, francia, haladók és kezdők, november 1-vel folytatnak. Jelentkezni lehet minden nap d. u. 4-6 óra között, Str. Greceanu 20 szám alatt.

— Rendőrségi hírek. Az elmúlt éjszaka folyamán betörők jártak Berar Dusan, aradi iparos Marteauca 11. szám alatti házában. Az eddig még ismeretlen betörők különböző ruhaneműket vittek magukkal. Ugyancsak betörők jártak Szabó János, Doamna Balasa-ucca 39. szám alatti házában is, ahonnan több pár baromfit loptak. — A tettesek kézrekerítésére megindult a rendőri eljárás.

— A világ legfurcsább iskolája. Bajos lenne beszámolnunk, hogy a világ valamennyi iskolájában, de főként az amerikaiakban mi mindenféle tanulat meg az ember. A legfurcsább iskola azonban nemrég nyílt meg az amerikai Detroitban, ahol egy rendkívül ügyes, volt cowboy lasszóvetésre tanít meg ifjú urakat és hölgyeket. Erről az iskoláról számol be Tolnai Világlapja legújabb száma. A legkiválóbb magyar írók novelláin, a rendkívül érdekes cikkek dus során kívül gazdag rejtélyrovatot és közel száz pompás képet talál az olvasó a népszerű képeslapban.

— A legszebb női hivatás. A legelőkelőbb társaságok asszonyainak és leányainak önkéntes betegápolónői tanfolyamáról rendkívül érdekes, képekkel illusztrált cikket közöl a Délibáb új száma, amely gazdag tartalommal jelent meg. Pompás illusztrált rádióműsort, premíerbemutatót, színházi pletykákat, nagyszerű filmrovatot és rengeteg képet talál az olvasó a népszerű színházi képeslapban.

Ketten a tükör előtt, (Pap Ibolya verseskötele)

A kötet, amely a közelmúltban jelent meg Temesvárott, asszony tollából származik. Az írás megítélésakor természetesen nem az esik elsősorban és döntő módon latba, hogy az, aki írta, egyik vagy másik nemhez tartozik. Valamely írás értékét nem az adja meg, hogy férfi, vagy asszony-írás. Vannak azonban jellegzetes férfi- és jellegzetes asszony-írások.

Pap Ibolya kötet a maga teljességében nem jellegzetesen asszony-írás, néha egy-egy versen férfias erő, egyszerűség, határozottság vonul végig, viszont a kötet első részének hangja, levegője elárulja, hogy ezeket a verseket csak asszony, erő, gazdag lelkiélettel élő asszony írhatta. Ezek különben a kötetnek legszebb, legjobb versei. Szerelmes versek ezek, amelyeket szinte asszony-líra hat át. Az említettek közül tökéletes verstehnikáival különösen a kötet címét adó „Ketten a tükör előtt” emelkedik ki.

Többi versel egy, az életet szerető, az élet eseményeit nyitott szemmel figyelő lélek arcaként rajzolódik elénk. Pap Ibolya költeményei az utóbbi időben több erdélyi folyóiratban jelentek meg és ennek a tehetséges fiatal költőnőnek verseivel minden bizonnyal a jövőben is találkozunk a szépirodalmi folyóiratok hasábjain.

— Öngyilkos lett Pécskán egy fiatal gazdalogény. Csütörtök délelőtt jelentették az aradi ügyészségnek, hogy Morar Dumitru, 29 éves pécskai gazdalogény házának padlásán felakasztotta magát és meghalt. Tettenének oka ismeretlen.

— Zborav Ernő: Trópusi nap alatt. (Egy kíváncsi élete láva szívetén). Hőse egy kalandvágyó magyar fiatalember, aki miután elvergődött Port-Saidig, egy Holland-Indiába útban levő hajóra lobakodik. Mikor a hajón észreveszik, munkára fogják és Batáviában átadják a kikötői hatóságnak. A jöleku holland hivatalnokok a lerongyoltan érkező fiatal magyart ellátják ruházzal, étellel és elhelyezkedést, sőt kölcsönt is szereznek neki. Így lesz gyakornok egyik gyarmati társaság illetvényén. Az illetvényes ábcéjén, a dzsungelirtáson kezd. Fél év múlva már véglegesséte önálló munkaterületet kap. Az illetvényen csak az adminisztrátor, egy hivatalnok, néhány félvér hivatalnok képviseli a civilizált emberiséget. Legközelebbi szomszédjával, egy félvér hivatalnokkal is csak ritkán jön össze. A reggeltől napestig folyó munka a hőseben és az állandó társatlanság nagyon kimeríti. Félvér szomszédja rábeszélésére házvezetőnőt vesz magához. Az asszony rendbehozza az elhanyagolt legényházat és rövid időre Kovács Pál mértékkel és megbékélve él. Egyik nap titokzatos betegség lepi meg. A szundandé asszony rejtélyes szerekkel gyógyítja és felépülése után ivásnak adja magát. Most már összekocancái vannak házvezetőnőjével. Feltáknység győzri mikor az asszony napokra eltűnik. Utára a titokzatos trópusi betegség lepi meg. Igazgatója figyelmezteti hogy teljesen elmerül, ha nem változtat életmódján és az asszony elküldését tanácsolja mert betegsége a benszült asszony machinációjának következménye. Végre erős vesz letargiában és mivel gyáms jelekkel maga is észreveti, házvezetőnőjét elkergeti. Ez időben a gazdasági válság a gyarmatokat is kikezdte, elbocsátások következnek és ezekben a válságos időkben nyeri vissza életterejét. Egyre nagyobb gondot okoz a magyar házára és végül honvágyának engedve, hazatér Zborav könyve izgalmasan érdekes. Megismeri gyönyörű magyarsága, amelyben seppent sem látszik, hogy 18 éve el jáva szívetén. Zborav Ernő: Trópusi nap alatt, Pantheon kiadású, 286 lapos mű. Ára fizet 119.— lei, kötve 158 lei minden könyvkereskedésben vagy Lepage-nál, Kolozsvár. Kérje a Pantheon-újdonságok jegyzékét.

— Helyreállítás. Lapunk tegnapi számában technikai hiba következtében a Józseffalvi tűzkárosultak javára befolyt összegek felsorolásában a Steinfeld és Herskovits-cég adománya 300 lei-el szerepelt. Az említett cég a tűzkárosultak javára 500 lei adományozott, amelyet ezúton állapítunk meg.

— Aki friss és munkaképes akar lenni és lehetőleg el akarja kerülni, hogy kemény legyen a szék, emésztése meg legyen zavarva, gyakran fájjon a feje és a hőre tele legyen mindenféle patánásokkal, az ígyék hetenként egyszer-kétszer reggelizés előtt egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet. Kérdezze meg orvosát.

— Brion: Medici Lőrinc. Egy forró és nagy kor-szakban, az olasz rinascimento levegőjében élt: s a kor trópusán heves talajból szines és pompázó élet sarjadt ki. Szines és pompázó, de ugyanakkor mélyen tragikus és szomorú élet is, amelyet a nagyság örök magányossága árnyékozott el. Brion pompás könyvében meglevenül a kor, a reneszánsz Firenze, meg-elevenednek az emberek, a kalmár és uralkodó Medici család, a lelkes és önző nép, diplomata papok és állatos diplomaták s a nagy ellenlábás Savonarola. Egy nagy, mozgalmas dráma pereg le előttünk, középpontjában pedig ott áll groteszk fejével, ragyogó szellemével és hányatott sorsával Medici Lőrinc. Igazi tragikus hőse, mert gazdag volt, hatalmas volt, okos volt, élniszerető volt és mégis boldogtalanul kellett meghalnia. Brion: Medici Lőrinc az Athenaeum Elefregény sorozatában jelent meg, mint pl. Mauros: Chateaubriand, Ludwig: Roosevelt, Brion: Attila, Bainville: Napoleon, Mauriac: Jézus, stb. stb. A sorozat legközelebbi kötete Szentimrei Jenő: Kőlcsey Ferenc regénye lesz. Brion: Medici Lőrinc szép kiállításban, vá-szonkötésben 178.— lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepage-nál, Kolozsvár. Kérje az Athenaeum újdonságainak jegyzékét.

Halálra ítélték Franciaországban az elzászi autonomisták vezérét

Nancv. Carl Rosst, aki éveken át vezére volt az elzászi autonomisták tevékenységének, a katnai törvényszék halálra ítélte. Rosst azzal vádolták, hogy fontos hadititkokat árult el külföldi kémeknek. Társai közül Marcot, Hannauert és Kauffmant 5 évi fegyházra és Lobsteint pedig letartóztatásra és halálra ítélték.

HIRES EMBEREK MAGÁNÉLETE

A három Chamberlain

A Chamberlainek családfájukát nem vezetik vissza Hódító Vilmosig. Első okmányuk II. György király idejéből valók és arról tanuskodnak, hogy a Chamberlainek 1730-ban Wiltshireben felvétettek a sörfőzörmesterek céhébe. Ezután következő öt nemzedék minden férfi tagja csizmadiamester. A mai dinasztia őse és hőse Chamberlain József, a brit birodalom mai miniszterelnökének atyja, aki mint birminghami fűszeresegéd, a helyi választásoknál a liberálisoknak korteskedik és ebben a minőségében olyan lehangoló képességgel ejti bámulatba a várost, hogy 24 éves korában a magisztrátus élére kerül. Boszorkányosan rövid időn belül az alsóház tagja és a liberális pártszövetség elnöke. Első mesterműve: hatalmas szervezeteket épít ki egész Angliában, pártkasszákat gyűjt, képviselőjelölteket nevel, népgyűléseire zeneszóval és rohamcsapattal vonul fel, a választásokon megsemmisítő többséget arat. Az „öreg Joe” (így hívja Anglia apraja-nagyja már negyven éves korában) előbb radikális, később a konzervatívok szövetségese, Viktória királynő 1897-es gyémánthalo-dalma után, korának legnagyobb imperialista államférfia. Rettenetes munkabírása, lángeszű, szívós, förtelen: pontosan ötven esztendőig „tettekkel fényező” Angliában (78 éves korában, a világháború kitörésének évében hal meg) és annyira a közpályának él, hogy Chesterton szerint Joe Chamberlainnek nem is volt magánélete. Legjobb barátja Rudyard Kipling, imperialista politikájának Tírteusa. Az „öreg Joe” hirdeti ki először a birodalom és a dominiumok egységét: nagy ellenfele Gladstone, harsány kacajra fakad, amikor megígolja, hogy Anglia következő nagy háborújában Kanada és Ausztrália segíteni fogják a birodalmat. Ő indítja el a bur háborút, viszont ő kártalanítja a legyőzött Transvaalt és ő installálja a Délafrikai Uniót. A bur háború után a 68 éves Joe éjszakán át töpreng: melyik nagy hatalmat válassza Anglia szövetségeseinek, Franciáországot, vagy Németországot? Németországhoz közelebbik. A válasz: a német flottaprogram. Utolsó „ganzl-kus elhatározása: a szabad kereskedelem hazájában életre akarja keltetni a kedvezményes vámok eszméjét. Engedjétek be szabadon a birodalom termékeit és vámoljátok el mindent, ami külföldről jön be!” Elvei megdöbbentették, de meg nem győzték Angliát. Órája lejárt. Háromszor házasságot, két fia maradt. Austen, akit politikusnak és Neville, akit kereskedőnek nevelt. A föltésvérek rajongva szeretik egymást. Austen Harrowban tanul, a legelőkelőbb főiskolában. Neville Birminghamben végez kereskedelmi tanfolyamot mostoha-anya, Mrs. W. H. Carnegie felügyelete mellett, aki amerikai asszony. Austen atyja nyomdokain jár, 50 éves korában már négy minisztériumot vezetett. Feküdt gondolkodású, mélységesen vallásos, rendkívül választékos és művelt státusférfi, aki utolsó lehetőséig hisz a genfi népszövetség világmegegyítő hivatásában. Amikor Bonar Law és Baldwin kilépnek a Lloyd George koalícióból, Austen kedvetlenül és kiábrándulva Lloyd George mellett marad. „Rossz lóra tettem!” — mondják az alsóházban. Külügyminisrterségét Chesterton így jellemzi: Ugy ült Genfben, mint valami pókerjátékosok közé tévedt Parsifal.

A Chamberlainek mind nagy kort érnek el. Austen 72 éves, amikor a halálos kór véges erős szervezőjével, ha még két évig él, megéri féltest-vérének miniszterelnökségét. A mai miniszterelnök a Chamberlainek birminghami gyarmatáranykereskedésében nő fel, azután hét évet tölt az „öreg Joe” Brit-Keletindában levő illetvényein. Visszatérve Birminghambe, gyermekkori ideálját vezeti oltárhoz, Miss Annie Cole-t, akivel azóta a legboldogabb házasságban él. Még ma is Birmingham főpolgármesteri székében ülne, ha felesége rá nem bírja, hogy mandátumot vállaljon. Ötven éves elmúlt, amikor bosszúzóli ihlegő „khaki-parlamentbe” kerül egyhanu mandátummal. Szűzbeszédének be-

vezető mondata: „Politikai programom: a kormány minden körülmények között a polgárok szabad akaratát kell képviselnie. Sohse felejtsek el uraim, hogy elmúlt háromszáz év folyamán Angliát csupán tíz évig, 1650-től, 1660-ig korma-nyozta a diktátor, egyébként mind a mai napig az alkotmány és a demokrácia uralkodik hazánkban. Ez Anglia hatalmának, méltóságának és dicsőségének, az angol polgár önértetének, boldogulásának, lelki harmóniájának a nyitja, továbbá annak a nemzet-fenntartó erőnek, hogy a közügyet minden angol polgár magánügyének tekintje.”

Baldwin első táviratát a Skóciában horgászó Neville Chamberlainnek küldi és felajánlja a pénzügyminisrterséget. A választávirat két óra múlva befut és így hangzik: „Micsoda nap ez a mai! Kora reggel két pisztolyt fogtam és délután a kincstár első lordja lettem.” Anglia ezidőtájt olyan gazdasági válságban vergődött, hogy Amerikában már kételkedni kezdtek a brit birodalom életképességében. A munkanélküliek száma meghaladta a másfélmilliót, bevezették a munkanélküli segélyt, katasztrófálisan megterhelte vele a költségvetést. Általános sztrájk bénította meg az országot. Az arany menekült Londonból. Az agonizáló gazdasági élet példa nélkül való gyors feljavulásában döntő szerepe volt Neville Chamberlainnek. Az ő elhatározása alapján mondott le Anglia a font aranyfedezetéről. Beteljesedett az „öreg Joe” álma: a szabadkereskedelem eszméjét feladták, a vámvédelem a német külkereskedelem rovására visszacserezte a belső piacot. Chamberlain pénzügypolitikája az építőipar példátlan fellendülését eredményezte: kétféle ház épült Angliában. Miniszterelnöki bemutatkozó beszédét így kezdte: „Ambár nincs két vér az ereimben és hősi tettekkel őseim nem dicsekednek, mégis éppen olyan gögös vagyok arra, hogy kedvűvek és kereskedők sarja vagyok, mintha elődeim csillogó páncélban táncoltatták volna paripákat, oldalukon hatalmas szabályokat zörgetve...” Inkább szerény mint merev egyéniség, gyakran a nyersségig őszinte; nincs szárnyaló képzelete, művészetek iránt kevés az érke. (Kedves írói: Kipling, Swinburne, Meredith.) Meggyőződéses demokrata. Nem szenvedheti a nagy, színes egyéniségeket: Lloyd Georgeot látni nem tudja és Churchill a háború kitöréséig távol tartotta kormányától. Kemény, lelkiismeretes, fáradhatatlan munkás. Magas kora dacára makkegészséges. A türelmét csodálatra méltóan tartja. Parsziánthus horgász, kertész, lelkes állatbarát. (Birminghami polgármestersége idején kapualjakból leste meg a fuvarosokat, akik nehéz teher alatt görnyedő lovait ostonnal verték és személyesen vitte őket a rendőrbírószágra.) Minden reggel félnyolctól kilencig a St. James, vagy a Green Park-ban sétál. Első reggelijének morzsáit a zsebében gyűjti össze és a parkok madarai a tenyerére szállva csipegetik a toast- és kekszmaradékokat. Soha nem jelenik meg felesége nélkül; rendszerint karonfogva járnak. Lehetőleg korán fekszik, a hivatalos fogadásokon kívül kevés barát családdal tart érinkeztést. Ő is, felesége is megnézik a garast. Gyakori vendége Lord Halifax: együtt járnak vasárnap templomba. Bizalmas köréhez tartoznak: Viscount Gort generalis, Leslie Hore-Belisha ezredes, a hadügyminisrtér, Sir Warren Fisher, a budget mindentudója, Sir Maurice Hankey, a titkostasncos és a nemzvédelem titkára, Lord Tirrel, a volt párisi követ, Geoffrey Dawson, a Times tulajdonosa. Estebéd után a Chamberlain házaspár rendszerint zongorához ül és néger spirituálékat, az amerikai feketék ajtatos dalait énekl nagy lelki gyönyörűséggel...

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:

FÖLDES gyógyszertár. Str. Eminescu.
KÁRPÁTI gyógyszertár. Bul. Reg. Ferdinand
ROZSNYAI gyógyszertár. Piata Avram Iancu

Háboru és béke

A hadisebészet a helyzet magaslatán áll-e? Ez a kérdés sokat foglalkoztatja most a francia közvéleményt, éppen a világháború szomorú tapasztalatai alapján. Az egyik legkiválóbb francia sebész, Henry Mondor, a minap rádióbeszédében így kezdte a kedélyeket megnyugtató, mondván: a harctéri sebészet igen sokat fejlődött a világháború óta. Akkoriban, ugymond, jényleg nagyon sok ok volt a panaszra és az akkori kezdetleges berendezkedést azzal mentegették, hogy a „háboruban úgy, mint háboruban”. Ma azonban nyugodtan mondhatjuk, — így a híres francia sebész — hogy „háboruban úgy, mint békében”. És ma még mindenestre igaza van az orvosprofesszornak. Talán azért, mert itt-ott még a hadvezetőségi körök is magukéva feszik az utóbbi jelmondatot.

Az Egyesült Államok nemzeti vagyona a legutóbbi hivatalos megállapítás szerint 322 milliárd értékre rug. A megállapítást az 1937-beli statisztikák alapján végezték. 1929-ben, mielőtt a nagy gazdasági válság megkezdődött, még 353 milliárd dollárra becsülték a nemzeti vagyont és e becslés 1932-ben lezuhant 287 milliárdra. E hatalmas hullámzás pontos méreteit csak úgy ismerhetnők meg, ha figyelembe vennők a dollár értékének hullámzását és egyéb fontos gazdasági tényezőket. A nagy süllyedésből azonban azt is megérthetjük, hogy miért emelkedett a valószínűsége — a szigorú semlegességi törvény megváltoztatásának.

„U-Boot Hotel”-nek nevezik a Daily Telegraph tudósítása szerint azt a vidéki udvarházat, ahol a német tengeraltájkók foglyul ejtett tisztjeit helyezik el. A Westmorland sziklás vidékén van a festői angol kastély, szép park közepében. A foglyok mozgását igen tág területen teszi lehetővé a szögesdrót-kerítés. Világos üveges hallban élezknek a német tisztjek és nagyon izlik nekik a bőséges koszt. Napközben fát vágnak — önként jelentkeztek erre a munkára —, üdülést pedig futballoznak és tenniszeznek. Esténként a zongora körüli csoportosulnak és énekelnek. Az U-Boot-tisztek, mondja a tudósítás, tulnyomórészt huszonnégy év körüli fiatal emberek és — igen jól érzik magukat.

Egy másik francia publicista visszaemlékezik a fényképfelvételre, amelyek a német-orosz egyezmény aláírásáról készültek. Megállapítja, hogy a képen minden résztvevő egyenruhát, vagy legalább is katonabluzt visel, mint például Sztalin. A nyugati hatalmak vezető államférfiai pedig polgári öltözkében láthatók minden fényképen. Amiből ezt a különös következtetést vonja le az író, a mai háború bizonyos szemzőkből nézve a katonabluz és sapka háboruja a zakó és a kalap ellen.

A kolozsvári Zsidó Kórházra hagyta ötmilliós vagyonát egy szebeni ügyvéd

A kórház küldöttségileg köszönte meg a tekintélyes összeget

Kolozsvárról jelentik: Dr. B. M. nagyszebeni ügyvéd az elmúlt napokban készítette el végrendeletét és abban 4—5 millió lei értékű ingó és ingatlan vagyonának örököseül a kolozsvári Zsidó Kórház Egyesületet nevezte meg. Az idős nagyszebeni ügyvéd a végrendeletét Nicolae Tristea szebeni közjegyző előtt készítette el és abban kötelezte a Kolozsvári Zsidó Kórház Egyesületet, hogy az örökségből 200 ezer leit a brassói Zsidó Nőegyletnek fizessen ki.

A végrendelezés után a kolozsvári Zsidó Kórház Egyesület nevében Róth Marcel dr. egyetemi magántanár, Sebestyén József cinök és László Jenő Nagyszebenben íclkeresték a végrendelező ügyvédet és őszinte köszönetüket és hálájukat fejezték ki előtte. Dr. B. M. a tisztelgő küldöttség előtt kijelentette, hogy elhatározását azért hozta, mert igen értékes és komoly emberbaráti munkának tartja a kolozsvári Zsidó Kórház működését. Tudja azt, hogy a kórház felekezeti és nemzeti különbség nélkül ingyen kezeli a szegénysorsu betegeket és nem kis eredményeket ér el az orvostudomány általános fejlesztése terén.

Dr. B. M. nagyszebeni ügyvéd takarékos életmódjával és értékes munkájával szerezte vagyonát. Puritán életet él, általános közbecsülésnek örvend. Külön érdekessége az örök-hagyásnak, hogy a végrendelező dr. B. M. nem zsidó vallású.

SPORT KÖZLÖNY

Megérdemelten győzött a jó beosztással játszó AMTE a Carpati felett

AMTE—Carpati 3:0 (1:0)

A Gloria-pályán, mintegy 1500 néző előtt került sor a két csapat nemzeti bajnoki mérkőzésére és a piros-feketék szívvel-lélekkel küzdő erejét okosan beosztó csapata nagyon értékes két bajnoki ponthoz jutott. Az első félidőben az AMTE négy csatárral, három fedezettel és három háttérrel játszott, szünet után pedig már csak három csatára maradt elől. A Carpati együttese csak az utolsó negyedórán igazolta hírnevét, de ekkor már késő volt. Így állt fel a két csapat:

AMTE: Gerold — Slivat, Lucian — Szurgyi, Szabó, Szaniszló — Pataki, Léb, Pintér, Reinhardt, Batrin. Carpati: Hevesi—Holtzmann, Damján—Szerémy II, Gidáli, Kert—Lukács, Telegdy, Perneki, Hanga, Szőke.

Az AMTE kezd szél ellen és már az első percekben Batrin hibáz két helvzetet. A 9. p. máris eredményes az aradi munkáseggyüttes: Slivat fel-szabadító rugásával Batrin elmegy, közben Reinhardt passzol, majd a kifutó kapus mellett az üres hálóba tölja a labdát (1:0). Szőke szabadrugását fogja Gerold, majd a 26. p. Perneki távoli lövése megv mellé. A 30. p. meleg helvzet az AMTE kapunál: Szőke elmegy Szurgyi mellett, de Geroldba lövi a labdát. Damján 40 méteres szabadrugását védi Gerold.

A második félidőben eredménytelen szöglet a Carpati kapujánál, majd a 8. p. Slivat 50 méteres szabadrugása ad Hevesinek munkát. A 12. p.

Batrin fut el, de elvágják, megtorlás azonban nincs. A 21. p. Batrin beadását Damján a büntetőterületen kézzel üti le, a megítelt 11-est Szaniszló félmagasan a balsarokba vágja (2:0). A 25. p. Lucian vét eredménytelen szögletet, majd Lukács szabadrugását védi Gerold. A 28. p. a játékevezető Szaniszlót fault miatt kiállítja és Léb húzódik hátra a fedezetsorba. Szőke fejesét fogja Gerold sarokrugás után, a 36. p. azonban újabb gólt hoz: Pintér kiteszi Reinhardtot, aki cselezés után tiszta helyzetbe került és magas lövése a felső lécről kerül hálóba (3:0). A következő percben Damján 25 méteres szabadrugását Gerold lécre üti, a visszapattanó labdát Lucian eredménytelen szögletre rugja. A 40. p. védelmi hibából Perneki jut lövéshez és lapos labdája a jobb kapufa tövét találja el. Carpati támadásokkal ér véget a játék.

A győztes csapat védelme jó munkát végzett. Gerold labdabiztos. Slivat jól és keményen szorított. A fedezetsorban ezúttal Szurgyi volt a legjobb, a csatársorban pedig Léb játszott kitünően. Mellette Reinhardt formajavulása örvendtes. Batrin pedig pompás lefutásaival tünt ki. Pintér és Pataki gvendék. A vendégcsapat védelmében Hevesi a gólokról nem tehet, a háttvédek kemények, főleg Damján igen jó. A fedezetsor és a csapat legjobbjai Gidáli, a csatársorban pedig Szőke a legveszélyesebb. Pernekit az AMTE védők jól semlegesítették. Ritter bíró nagyon gyakran hibázott, többször az AMTE terhére.

Kisorsolták a Román Kupa negyedik fordulóját

București. A Román Kupa negyedik fordulóján 32 csapat ütközik meg a továbbjutásért és a kupafordulót november 8-án bonyolítják le. A sorsolás szerint a következő csapatok kerülnek egymással szembe:

RMTE—UDK

Olimpia CFR—Gloria CFR.

Dragos Voda—Ripensia

FC Braila—AMTE

Gloria (vagy Metalosport)—CAMT

Tricolor CFPV—Juventus

Olimpia (Bucuresti)—FC Carpati

Socec Lafayette—Rapid

Caurom—Victoria (Kolozsvár)

Sparta—Venus

Viforul Dacia—Unirea Tricolor

FC Craiova—Sp. Studentesc

Astra—Minerul (vagy CS Lonea)

Macabi (Chisinau)—AS Constanta

Gloria Bucuresti)—Carmen

Sodronypar—Macabi (Bucuresti).

Az előálló csapatok a pályaválasztók.

Anemzeti bajnokság állása

1. Venus	7	5	—	2	20	6	10
2. CAMT	7	4	2	1	12	9	10
3. Rapid	7	4	1	2	19	11	9
4. Ripensia	7	4	1	2	14	9	9
5. Carpati	7	4	1	2	9	5	9
6. Gloria CFR	7	3	1	3	10	19	7
7. Sp. Studentesc	7	1	4	2	16	14	6
8. AMTE	7	3	—	4	9	9	6
9. UDR	7	1	3	3	6	12	5
10. Unirea Tricolor	7	2	1	4	5	14	5
11. Juventus	7	2	1	4	8	15	4
12. Victoria	7	1	2	4	3	8	4

O Uszőeredmények — mindenünnen. Detroit: Kiefer 1 perc 06 mp.-t uszott a 100 méteres hátusásban. München Gladach: 100 m. gyors Bornhaut német 59.8 mp. 200 m. Kapell belga 2 perc 57.3 mp. Bréma: Fischer a 100 méteres gyorsusásban 1 perc 00.2 mp.-el győzött.

TEKESPORT

AAC—METALURGIST tréningmérkőzés les: pénteken este 9 órakor az AAC-pályán, melyen a Metalurgistul készül a vasárnapi temesvári szereplésre.

A METALURGISTUL TEMESVARON szerepel vasárnap az Electrica ellen. A vasasok legjobb összeállításukban utaznak át Temesvárra és re-

mélhetőleg első, idegenben való szereplésük sikeres lesz.

ELKÉSZÜLT AZ INFRAȚIREA TÉLI TEKEPALYAJA. Az Infrațirea téli pályája, a Nagy Béla vendéglőben e héten teljesen elkészült, így, az Infrațirea pompás téli otthonhoz jutott. A pálya megnyitása verseny keretében történik, mely verseny programján egyéni és csapatversenyek szerepelnek. Ma pénteken este 8 órakor egyéni versenyekkel kezdődik a verseny, majd a Transilvania játsza le csapatversenyét. Szombaton este folytatódnak az egyéni versenyek, fél 10 órakor pedig a Prieteni—Tricolor csapatversenyre kerül a sor. Vasárnap reggel 8 órakor indul ismét az egyéni verseny, majd a Fortuna—Metalurgistul játszik le csapatversenyüket, délután pedig az egyéni versenydobásokon kívül az AAC—Infrațirea csapataik mérik össze erejüket. A győztesek értékes díjazásban részesülnek.

SZOMBATON ÉS VASÁRNAP AAC EGYÉNI TEKEVERSENY. Az új csapatbajnokság megindulásáig sem maradnak az egyesületek program és versenyzési lehetőség nélkül, így az AAC is egyéni verseny rendezésével teremti lehetőséget versenyzésre. Szombaton este 8 órakor kezdődik az AAC egyéni tekeversenye az AAC keftős versenypályáján, mely vasárnap egész napon át folytatódik és este 8 órakor, a holverse nyeket eldöntő rádobásokkal zárul. A pompás díjazásos versenyen ismét találkoznak városunk legjobb egyéni versenyzői és az AAC-pálya kitünő állapota jó eredmények elérését teszi lehetővé.

BEFEJEZÉS ELŐTT ALL A PRIETENI TÉLI PÁLYAJA, így a közeljövőben az AAC, Tricolor Infrațirea-pályákkal, immár négy pálya fog téli tekező lehetőséget nyújtani az egyre szaporodó tekezőknek. A pálya megnyitása minden valószínűség szerint a jövő héten lesz.

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, akik a tragikus körülmények között elhunyt telejthetetlen jó fiunk

Mayer István

temetőjén résztvettek, koporsójára virágot helyeztek, ezúton mond hálás köszönetet

Mayer Antal és családja

A Balkán legrégibb miniszterelnöke

Kis portré Kioszeivanovról

Szófiából jelentik: Az elmúlt héten kormányválság volt Bulgáriában, amelyre kivétel nélkül az egész világsajtó felfigyelt. Eppen akkor írták alá az ankarai török—angol—francia egyezményt s természetesen mindenki összefüggést keresett a két esemény között. Kioszeivanov lemondott s a bolgár politikusok uralkodói audienciái után ismét őt bízták meg a kormányalakítással. Ezuttal már negyedik kormányát alakította meg.

Első kabinetjét Kioszeivanov 1935-ben állította össze. Etekintetben tehát a Balkán-félsziget legrégibb miniszterelnöke.

Kioszeivanov — vagy, amint Bulgáriában el-
tik: Kioszeivanoff — ma pontosan ötvenöt éves. 1884-ben született a bulgáriai Pesteraban. Atyja magasrangú köztisztviselő volt. Tanulmányait elvégezve, állami, illetve külügyi szolgálatba lépett, mert mindig élénken érdekelték a külpolitikai kérdések és a diplomácia nagy problémái. Megjárta a bolgár külképviseletek szinte valamennyi jelentős posztját, volt Rómában, Berlinben, Párisban, diplomatáskodott a balkáni fővárosokban s mind ezt 1935-ben a külügyminiszteri tárca elnyerése koronázta meg.

Pályafutása igen érdekesen alakul. A tizes évek elején Párisban kezd meg diplomáciai működését, mint követségi attasé. Egy év múlva visszahívják központi szolgálattételre, de már a második évben, 1912-ben ismét idegenbe küldik. Rómába megy, ahová igen sok szál fűzi már — fiatalokból. A világháború előtti években Isztanbulba, a török fővárosba kerül — itt már követségi titkár —, majd megint Szófiába, a külügyminisztériumba osztják be.

Kioszeivanov ügyes és körültekintő diplomata, a legjobb bejegyzések szerepelnek személyi lapjain, szívesen bizzák meg különböző kényes ügyek és fontos diplomáciai kérdések elintézésével, letárgyalásával, a háború végén Bernbe küldik fontos eszmecserék lebonyolítására, majd a

békétárgyalások után az új Bulgária Berlinbe küldi — ügyvivőnek.

Berlinben három évig marad. Innen egyenesen vezet az út a francia fővárosba, amely a fiatal bolgár diplomatának igen jelentős állomása lesz. Egyideig a párisi bolgár konzulátus ügyeit is irányítja, majd nyugateurópai „körutit” befejezve, visszatér a Balkán-félszigetre: 1925-ben a bucurestii bolgár követség ügyvivője lesz s ebben a minőségben sokat tesz a két ország közti jobb viszony kialakítása érdekében. Bucurestii tartózkodása mindössze két évre nyúlik. 1927-ben a bolgár külügyminisztériumba tér ismét vissza — immár harmadikban —, hogy újabb két év elteltével Athénbe menjen követnek.

A bolgár külügyminisztériumban a politikai osztály főnöke lesz, jelentős tárgyalásokat és diplomáciai akciókat bonyolít le, azután a görög fővárosban, majd a román fővárosban képviseli két-két évig hazáját. A harmincas évek elején utolsó külképviseleti megbízatása Belgrádba viszi, innen tér vissza negyedizhben Szófiába 1934-ben. A királyi kancellária kabinetfőnökévé nevezik ki, de ezt a hivatalát mindössze egy esztendőig tartja meg, mert 1935-ben Tosev kabinetjében a külügyminiszteri tárcát tölti be vele. Amikor pedig Tosev — még ugyanazon év novemberében — visszalép, Boris király őt bízza meg az új kormány megalakításával.

Kioszeivanov a miniszterelnökség mellett a külügyek irányítását is magának tartja fenn. Kormányzása alatt jön létre 1937. végén a bolgár—jugoszláv örök barátsági egyezmény, amely egy-szersmindenkorra elássa a harci bárdot a két nép között, majd az 1938-i szalonkii szerződés, amely Bulgária fegyverkezési egyenjogúságát adta vissza. Kioszeivanov ebben az évben két fontos kül földi utat tett: először Ankarában, majd a nyáron Berlinbe látogatott el. Mindkét utját nagy figyelemmel kísérték külföldön.

Mostani, negyedszeri kormányalakítása osztatlan melegegédést keltett egész Bulgáriában.

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

PÉNTEK, OKTÓBER 27.

Radio-Romania. 12: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Különféle hangszerszólók lemezekén.

Bucuresti, Radio-Romania. 13: Időjelzés, sportközlemények. 13.10: Costica Dumitrescu zenekara román zenét játszik. 14: Hírek. 14.20: A zene folytatása. 15: Művészeti és kulturális közlemények.

Radio-Romania. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.25: Nehéz zene lemezekén. 19.50: Hírek magyarul.

Bucuresti, Radio-Romania. 20: Nichifor Crainio előadása a föld-szeretetről. 20.20: Th. Lupu és Ion Fotino csellózik. 20.35: Verdi: Falstaff. Opera három felvonásban. 21.15: Hírek. 22.10: Hírek, sportközlemények. 23.20: Lemezek. 23.45: Hírek külföldre franciául, németül, angolul és olaszul.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, közlemények, hanglemezek, éttrend. 11: Hírek. 11.20 és 11.45: Felolvasás. 13.10: Rendszeres zenekar. 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 14.30: A rádió szalonzenekara. 15.30: Hírek. 17.15: Diákféltő. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.15: Géczy Barnabás zenekarának tánclemezei. 19: Sporteredmények. 19.15: Magyar zongoramuzsika. 19.45: Ruszin nyelvű előadás. 20.15: Hírek. 20.25: Mursi Elek cigányzenekara. 21.10: A Filharmoniai Társaság hangversenye. 22: Hírek. 23: Időjárásjelentés. Utána: A Chappy-tánczenekar játszik. 23.40: Sárav Elemér cigányzenekara muzsikál. Szánthó Gyula énekel. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.

Budapest II. 19.45: Mursi Elek cigányzenekara. 20.30: Gyorsirófolyam. 21: Hírek. 21.20: A szabadgyalog. G. Réthy Pál sakkegyetemes. 21.50: Hanglemezek. 22.50: Időjárásjelentés.

Belgrád. 13: Népdalok. 14.10: Orosz dalok. 14.55: Lemezek. 18.45: Népzene. 19.20: Népzene. 19.40: Lemezek. 20.10: Hírek. 20.40: Népdalok. 21.10: Szimfonikus hangverseny. 22.30: Hírek. 22.40: Micher énekesnő. 23.10: Lemezek.

SZOMBAT, OKTÓBER 28.

Radio-Romania. 12: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Népdalok az egész világból lemezekről.

Bucuresti, Radio-Romania. 13: Időjelzés, sportközlemények. 13.10: Victor Predescu zenekara. 14: Hírek. 14.20: A zene folytatása. 15: Művészeti és kulturális közlemények.

Radio-Romania. 18: Az Országos szervezet órája. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Argestő felfelé. E. Bucuta előadása. 19.17: Rádiószalonzenekar. 19.50: Hírek magyarul.

Bucuresti, Radio-Romania. 20: Dr. Stefan Soimescu tanár előadása a nevelő hazaszeretetről. 20.15: A rádiószalonzenekar folytatja műsorát. 20.45: Hírek, sportközlemények. 21: Rádióposta. 21.15: Tatrassini, Georges Till és Karl Schmidt-Walter lemezei. 21.35: Jazz-lemezek. 22.30: Hírek. 22.50: Új keringők lemezekén. 23.10: Román dalok és táncok lemezekén. 23.45: Hírek külföldre franciául, németül, angolul és olaszul.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, közlemények, hanglemezek, éttrend. 11: Hírek. 11.20 és 11.45: Felolvasás. 13.10: A Szenczi-Molnár Albert debreceni ének- és zenekari egyesület hangversenye. 13.10: Hírek. 14: Hanglemezek. 14.20: Időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 15.30: Hírek. 17.45: Harsányi Gizi mesél. 17.56: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.15: A rádió postája. 18.45: A rádió szalonzenekara. 19.30: Magyar ünnepnapok: Marton vasárnap. Hangfelvétel. 20.15: Hírek. 20.25: Magyar szüret. 21.15: A kassai rádió műsorából. Irodalmi és zenei est Kassáról. 22.45: Hanglemezek. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23: Tánclemezek. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 0.20: Bura Sándor cigányzenekara muzsikál.

Budapest II. 19.15: Mezőgazdasági felőrá. 20.30: A világ városai: Edinburg, észak Athénje. Mesterházy Jenő előadása. 21: Hírek. Ügetőversenyeredmények. 21.20: Titánok győtreleme Farkas Zoltán előadása Michelangeloról. 21.45: Cserkészifuvószenekar. 22.40: Időjárásjelentés.

Belgrád. 13: Lemezek. 14.10: Népdalok. 14.55: Lemezek. 18.55: Lemezek. 19.20: Lemezek. 20.10: Hírek. 20.40: Rádiózenekar. 21.10: Népdalok. 22.30: Hírek. 22.40: Rádiózenekar. 23.10: Vendégzöi zene. 24: Tánczene.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Harmincezer leivel emelkedett vagononként a lencse és a borsó ára

A kiviteli tilalom következtében a bab árában esés állott be

A közelmúltban jelentettük, hogy a kormány betiltotta a bab kivitelét. Ennek következtében a bab árában vagononként 50 ezer leles áresés állott be. Egy vagon bab ára jelenleg Brailában 120 ezer lei, míg a jobb minőségű babért 125—135 ezer leit fizetnek.

A többi hüvelyes áruk árában viszont jelentős áremelkedés állott be. Így a borsó ára egy hét leforgása alatt 30 ezer leivel emelkedett vagonon-

ként. A „Victoria” borsó ára, amely egy héttel ezelőtt 100 ezer lei volt, most 125—130 ezer lei körül mozog. A zöldborsó ára 140 ezer lei, vagyis éppen a kétszerese annak, mint amennyi a termés megjelenésekor volt. Borsót az elmúlt napokban jelentős tételekben főleg Belgium és Németország vásárolt. A lencse ára jelenleg 180 ezer lei vagononként, vagyis az emelkedés szintén 30 ezer leit tesz ki.

Milyen esetekben hozható be vámmentesen a csomagolásra alkalmas anyag

A kivitel fokozása érdekében a vámtörvény 138. szakasza úgy intézkedik, hogy az exportöröknek jogukban áll csomagolásra alkalmas anyagokat vámmentesen behozni az országba, azzal a feltétellel, hogy legfeljebb hat hónapon belül ezeket az anyagokat romániai termékek csomagolására használják fel és az árukat ezekben exportálják. Egy brailai gabonakereskedő-cég esetében felmerült az a kérdés, hogy a cég által vámmentesen importált zsákokban csak ez a cég eszközölhet kivitelt vagy pedig a zsákokat át lehet adni más exportöröknek is, természetesen annak a feltételnek szem előtt tartásával, hogy a kivitel a zsákok behozatalától számított hat hónapon belül megtörténjen.

Az ügy a bírói fórumok elé került és végül is a Semmitőszék második tagozata a pénzügyminisztériumnak az ügyben beadott felebe-
bezését elutasította és kimondotta, hogy az exportöröknek jogukban áll az említett módon behozott csomagoló anyagot más exportörök-

átadni, viszont az utóbbi köteles az exportor a csomagoló anyagok behozatalától számított hat hónapon belül lebonyolítani.

= MEGSEMMISÍTIK AZON KIHÁGÁSI JEGYZÖKÖNYVEKET, AMELYEKET A PÉNZÜGYI HATÓSÁGOK A LAKOK BE NEM JELENTÉSE MIATT VETÉK FEL. A pénzügyminisztérium rendelkezett az összes pénzügyi igazgatóságokhoz, amelyeket felszólított, hogy kijelöljenek jelentős tételeket a kihágási jegyzőkönyveket, amelyeket 1939. április elseje óta azon a címen vettek fel a háztulajdonosok vagy pedig főbérlet ellen, hogy lakóikat a pénzügyi hatóságoknak nem jelentették be. A minisztérium megállapította, hogy bár már régebben rendelkezést adott ki, hogy ilyen címen kihágási jegyzőkönyvek nem vehetők fel, az ellenőrző közegek egy része ezt a rendelkezést nem tartotta be. Végtül a minisztérium felhívta az érdekeltet figyelmét arra, hogy szigorúan meg kell tartani azokat, akik a jövőben hasonló címen kihágási jegyzőkönyveket venne fel.

**Hirdessen
az Aradi Közlöny-ben**

Legújabb jelentéseink:

Nagyjelentőségű tárgyalások folynak Románia és Törökország között

Hír szerint Papen fontos új javaslatokat visz Berlinből Ankarába

Zürich. Ankarai jelentések szerint a román és a török kormány fontos megbeszéléseket folytat a török—angol—francia szerződés megkötésével kapcsolatban. A tanácskozások célja a két ország kölcsönös megerősítése és a török—francia—angol egyezmény negyedik cikkelyének szélesebb alapokra való helyezése. Ez a cikk a Romániának biztosított

védelméről szól. Az ankarai román követ Saracoglu külügyminiszterrel történt megbeszélése után Bucarestbe utazott, hogy a kormánytól utasításokat kérjen. Papen német nagykövetet péntekre várják vissza Ankarába. Török politikai körökben úgy tudják, hogy fontos javaslatokat hoz magával, amelyek lehetővé teszik a török—orosz tárgyalások új alapokra való folytatását.

Román és szovjet hajókat vizsgált át a Dardanelláknál egy angol tengeralattjáró

Istanbul. A Német Távirati Iroda jelentése szerint a Dardanellák bejáratánál egy angol tengeralattjáró feltartóztatta és átkutatta a „Basarabia” nevű román és a „Svaneia” nevű szovjet hajót. A két gőzöst átkutatásuk után tovább engedték.

Litván bizottság megy Berlinbe a Memel-kérdés rendezésére

Kaunasból jelentik: A Stetani-ügynökség levelezője szerint rövidesen megkezdődik Németország és Litvánia között a tárgyalás a memeli kikötő 50 évre való kibérlése iránt. A lett hivatalos lap szerint a kérdést az a litván bizottság fogja megtárgyalni,

amely a jövő héten megy Berlinbe. Ugyanekkor fogják a német—litván határ klíngizálásáról tárgyalni, beleértve Suvalki környékét, ahol csaknem kizárólag litvánok élnek és amely jelenleg német megszállás alatt áll. (Rador.)

Lemondott a szlovák kormány

Pozsonyból jelentik: A szlovák kormány bejelentette lemondását. Tiso államelnök a lemondást elfogadta és az ügyek ideiglenes vezetésével az eddigi kormányt bízta meg.

Szabadiútra került három francia kommunista képviselő

Párisból jelentik: A letartóztatott harmincnyolc kommunista képviselő közül a hadbíróság három ideiglenesen szabadiútra helyezte. Ezek nem vettek részt a Herriothoz intézett kifogásolt nyílt levél megszövegezésében, azt nem írták alá és helytelenítették annak tartalmát. A hadbíróság a többi 35 kommunista képviselőnek azt a kérését, hogy ne közönséges bűnösök, hanem politikai vádlottak gyanánt kezeljék őket, elutasította.

Hosszt eredményezett a newyorki tőzsdén

Ribbentrop beszéde

Zürich. A newyorki tőzsdén tegnap erős árfolyam-szilárdulás volt. Egyes részvények sohasem

tapasztalt magas árfolyamokat értek el. Különösen a repülőipar részvényeinél volt nagy emelkedés. Ezt a szilárdulást Ribbentrop német külügyminiszter beszédének tulajdonítják, mert abban annak jelét látják, hogy nem lehet számítani a háború gyors befejezésére.

Hadikölcsönt bocsájt ki Anglia...?

Londonból jelentik: A City köreiben a bankkamattal leszállítást az első hadikölcsön előkészületének tekintik. (Rador.)

Az angol-szovjet vita a német sajtóban

Berlinből jelentik: A Deutscher Dienst megjegyzi, hogy a szovjetnek az angol csempészlista tárgyában adott válaszával a lap szerint az orosz jegyzék szerencsés világossággal tükrözteti vissza semleges államok felfogását Anglia háborús politikájával szemben. Az Angliát azt írja, hogy a moszkvai kormány jegyzéke világos figyelmeztetés, amely utal azokra a következményekre, amelyek figyelembe nem vétel esetén beállnak. A Börsenzeitung szerint az angol „kalózkodás” hosszú történetében először fordul elő, hogy az angol blokádnál intézkedéseivel érdekeiben süttött valamely semleges állam erőiesen beszél Angliával. (R.)

Ma hozzák nyilvánosságra XII. Pius első enciklikáját

Vatikánvárosból jelentik: XII. Pius pápa első enciklikájának szövegét pénteken délelőtt 12 órakor hozzák nyilvánosságra.

Husz amerikai kórház-autó a francia fronton

Párisból jelentik: Amerika által küldött 20 ambuláns kórházautó a francia fővárost elhagyta és a frontra ment. Ez az első részlete az amerikai vöröskereszt által küldendő kórházautó csoportnak. A fronton az autók a francia parancsnokság alá lesznek rendelve, de amerikai tulajdonban maradnak. (Rador.)

Amerika elkobozza a lobogójával visszaelő idegen hajókat

Washingtonból jelentik: A szenátus több javaslatot utasított el, amely a Pittmann terv megváltoztatását célozta. Ezzel szemben elfogadták azt a módosítást, amely kimondja, azon hajóknak az elkobozását, amelyek önkényesen használják az amerikai lobogót. (Rador.)

Német cirkáló katasztrófiája

Berlinből jelentik: A hadsereg főparancsnoksága közli, hogy október 21-én a német tengerészek egyik cirkálóját Moen sziget közelében egy aknával való összeütközése folytán elsüllyedt. Az 51 tagú személyzetből 5 egyént sikerült megmenteni, akik közül négyet egy dán vízirepülőgép vett fel, míg az ötödik tíz órán keresztül uszott és partra jutott. (Rador.)

Londonból jelentik, hogy a Scian Hisdor elsüllyedt angol gőzhajón 20 ember vesztette életét és nem 63 amint kezdetben jelentették. (Rador.)

16 millió Jugoszlávia lakossága

Belgrádból jelentik: A most közzétett jugoszláv statisztikai évkönyv szerint Jugoszlávia lakosságának száma 1939. június 30-ikán 15 millió 600 ezer volt, míg Belgrád lakossága a múlt év december 31-ikén 406 ezres számot ért el.

Őszi ruhákat, kabátokat, káblát. Hosszpodár Str. Eminescu 3. Arad Str. Stroescu 13.

APROHÍRDETÉSEK

ALKALMAZÁST NYER

Megbízható, biciklista irodai altisztet azonnali belépésre keresünk. Cím a kiadóban. 4861

Külfutó, kerékpárral azonnalra kerestetik. Cím a kiadóban.

LAKÁS

Kiadó november elsejétől újonnan festett, modern, háromszobás lakások. Str. Russu Sirianu 3. 4864

Garconlakás, kétszobás, parkettás, fűdővel, előszoba, butorozott, vagy butorozatlanul kiadó. Str. Sincai 22., bejárat: Saguna-ut 75. 4850

Háromszobás, modern, újonnan festett lakás azonnal kiadó Bul. Reg. Ferdinand 50. 4833

Különbejárattal, butorozott szoba, fűdőszoba használatul kiadó. Str. Dna. Balasa No. 126. 4845

Háromszobás lakás, irodának is alkalmas, kiadó. Str. Horia 2., Banca Victoria. 4854

Háromszobás, modern lakás Str. Bolintianu 4. sz. alatt nagyon olcsón kiadó. 4817

OKTATÁS

Jobb gyerekeket, alsóbb osztályú gimnazistákat, vagy elemistákat korrepetál, érettségizett diák. Cimeket a kiadóban kér. 4860

VÉTEL-ELADÁS

Háromhónapos drótszörű foxi, pedigrel, fajtiszta, eladó. Calea Saguna 8. Telefon 10-33.

Férfibunda, pézma béléssel, jó állapotban, vidra-gallérral, alkalmi vétel Comisio biz.-üzletben, Dacia-kávéház mellett. 4862

ÜZLET

Főtéri üzlethelyiség kiadó. Cím a kiadóban. 4636

KÜLÖNFELEK

Elvesztett szerda este a korzón egy fekete női filckalap. Megtalálóját kéri, adja le a „Bora”-kalapszalomba 4867

HATSCHKE

Ingatlanforgalmi iroda

Arad, Blv. Carol 46. (Lakás ugyanott.)

TELEFON: 26-95.

Előnyös ajánlatok:

2,200 ezer: főtéri emeletes, üzletes sarokház, 6 összkomfortos lakás, 7 üzlet, 320 öf telek, 270 ezer hozam. —

1 millió: belvárosi új, emeletes sarokvilla, mind uccai, hallos, összkomfortos, parkettás, erkélyes, háromszobás lakások, beépíthető telek a front, kedv. fiz. felt. igen jó hozam. — 800 ezer: díj, cfr-nél magasföldsztes, alapincézett, 3x3 szobás, elő. fűdőszobás, 5x2, 3x1 szobás, teljes lakás, 100 ezer hozam. — 700 ezer: belvárosi emeletes bérház, 10 lakás, fűdőszobák, 86 ezer hozam. — 650 ezer: ugyanott 11 bérlemény, fűdőszobák, garage, 75 ezer jöv. — 500 ezer: belváros mellett négylakásos, 900 öf elfelezhető telekkel, telekárban. — 450 ezer: ugyanott üzletes sarokház, 3 lakás, jó hozam. — 360 ezer: rendőrségnél részben új, magasföldsztes, 6 lakásos, 40,000 hozam. — 320 ezer: a Gloria-pályánál új, magasföldsztes, 2x2 szobás, elő. fűdőszoba, pince, esslg. raklók. — 250 ezer: lencu-tér táján 8 lakásos, 360 öf kert, vízvez., 42 ezer hozam. — 175 ezer: pernyárai négylakásos, nagy kert, pince jó jöv. — 170 ezer: villanyosvégállomásnál kétszobás családi ház, kert. — 160 ezer: fűtőn, 3 üzlet, két lakás, 400 öf elfelezhető kert, gazd. épületek, jó hozam. — 140 ezer: gyermekkorháznál új, kétszobás, előszobával, terrasz, kert, pince. — 120 ezer Saguna-ut mellett, fűtőn, kétlakásos. — 95 ezer: külvárosi 1x2, 2x1 szobás lakás, kert. — Telkek. — Földek. — Szőlők. — Kölcson betáblázásra.